

ნაციონალური

№ 40 მარტი – აპრილი 2015 წელი

რელიგიურ-საგანმანათლებლო ქურნალი

სამთვეული ახლოვდება

ჰაზრათ სულთანის მეჩეთი, ასტანა

ისლამის
ქადაგების
მეთოდები

მოთმინება
ბედნიერების
გასაღებია

ვაჭრობა

მშვიდად ძმურად
ცხოვრება დიადი
გამჩენის ნებაა

წინასილურანდა

ძვირფასო მკითხველო!

მოგესალმებით ძვირფასო მკითხველო! თითოეულ ჩვენგანს გვწამს, რომ ერთად ერთი, ყოვლისშემძლე და დიადი გამჩენის რწმენა ადამიანს როგორც ამ სამყაროში, ასევე სამარადისო სამყოფელში ბედნიერებას ჩუქნის. მორწმუნე ადამიანმა მყარად იცის, რა არის სიკეთე და ისწრაფვის მისი კეთებისკენ. მან ასევე იცის, რა არის ბოროტება და მას გაურბის. მორწმუნემ იცის, თუ რა არის მოთმინება და ითმენს ლამაზი ფორმით, ასევე თითოეულ მორწმუნეს გათავისებული აქვს მასზე დაკისრებული მისია, რომელიც თავის რწმენის საუკეთესოდ წარმოჩენას ცდილობს. მორწმუნემ იცის ქველმოქმედების ფასი, მისი აუცილებლობის სიბრძნე და საჭიროება. ამასთან ერთად მორწმუნემ უნდა იცოდეს, რომ საზოგადოებრივ ცხოვრებაში ინტრიგის, არეულობისა და შუღლის გაღვივება თითოეულ პიროვნებას ეკრძალება და შესაბამისად მშვიდობის თესვა ადამიანის უპირველესი ვალია. აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ ადამიანი არსებობისთვის საჭიროებს საკვებს, სამოსს, საცხოვრებელს და სხვა ბევრ რამეს, რომელიც დიადი გამჩენის ბრძანებიდან გამომდინარე აუცილებლად უნდა იყოს ალალი შრომით მიღებული და ალალი ლუკმა. რაც აშკარად გვასწავლის, რომ ჩვენ მიერ მიღებული ნებირსმიერი რაოდენობის შემოსავალი, ეს იქნება ვაჭრობით, ფიზიკური შრომით თუ უზრუნველად, არ უნდა გახდეს ვინმეს უფლებების შელახვის მიზეზი.

მორწმუნე თავდაპირველად სისუფთავეს უნდა იცავდეს, საკუთარი სხეულის, ოჯახისა და ნებისმიერ ადგილის სადაც, მას ელემენტარულად აქვს შეხება. მოკლედ სისუფთავე მორწმუნე ადამიანის ცხოვრების განუყოფელი ნაწილი უნდა იყოს.

ყველა ზემოთ ჩამოთვლილი საზოგადოებას მისცემს საშუალებას იცხოვროს მშვიდი და სულიერი სიმდიდრით აღსავსე, იყვნენ კმაყოფილნი ხელთარსებულით და არ ჰქონდეთ ერთმანეთის მიმრათ ბოლმა და შური.

მოკლედ რწმენა და რწმენის შესაბამისად ცხოვრება, რაც აკრძალულებით ნებადართულებით, ღვთისმსახურებით და კეთილსინდისიერი ცხოვრებით გვახსენებს თავს, გვპირდება ამქვეყნიურ და საიქიო ბედნიერებას.

سُبْدَ اللَّهَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ فَعَلَّمَ رَسُولُ اللَّهِ
الْعَوْدَ لِيُسَاوِي سَلَاتِنَتِهِ فَأَيْ حَوْفَ اللَّهِ
اللَّهُ تَرَدُّ لَا يَلْهُمْهُ وَسَلَاتِنَةِ
اللَّهِ وَمَاهُمْ سَلَاتِنَهُ وَرَدَّ عَالِيَّاً
اللَّهُ تَرَدُّ بِرَوْبَرَاهِ مَاهُمْ فَاهَمَهُ عَالِيَّاً
عَوْفَ دَنَا هَوْدَ فَهَلَّا طَاطَ كَهُ وَسَكَهُ
وَسَكَهُ عَدَادِيُّاً كَلِمَتَ دَرَالَهَ دَرَّ
دَرَّ دَرَّ - لِلصَّلَامِ عَالِيَّاً سَلَمُوا لِلْهَ وَرَدَ
أَمَرَ دَرَّ دَرَّ دَرَّ دَرَّ دَرَّ دَرَّ دَرَّ دَرَّ
دَرَّ دَرَّ دَرَّ دَرَّ دَرَّ دَرَّ دَرَّ دَرَّ دَرَّ دَرَّ

 የገዢ ቅመንስ ስርዓት አስተዳደር ሰነድ

ისლამის ქადაგების მეთოდი

უთხარი (მუჰამედ): „ეს არის ჩემი მისია. მოვიპატიუებ ალლაჰისკენ ცხადი მტკიცებულებით მეც და ჩემზე მომყოლებიც. დიდება ალლაჰს! და მე არა ვარ წარმართთა-განი. (სურა იუსფი, 12/108)

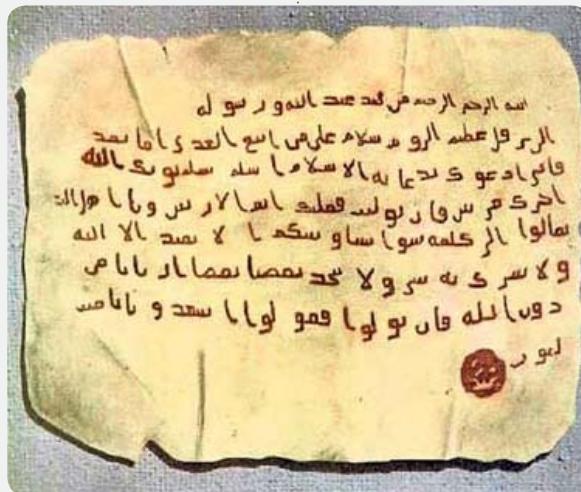
მიზნის მისაღწევად აუცილებელია ყველაფრის გულდასმით დაგეგმვა და მეთოდურად და გეგმაზომიერად მოქმედება. თუ მეთოდიკა არასწორადაა შემუშავებული და მიზნის მისაღწევად მცდარი სამუალებებია შერჩეული, წარმატების მიღწევა შეუძლებელი ის.

ძელია, თუნდაც ადამიანი უდიდესი იდეის სახელით მოქმედებდეს. ამიტომ მეთოდოლოგია რელიგიის გავრცელების შემადგენელი ნაწილია. თითოეული ადამიანი, რომელიც საკუთარ თავს უდიდეს საქმეს—ისლამის გავრცელებას უძღვნის—ვალდებულია, სპეციალურად შემუშავებულ წესებს მიჰყევს. სამყაროს გამჩენი ბრძანებს, რომ ისლამის კენ მოხმობა განსაზღვრული სახით შესრულდეს. ამის შესახებ ყურაბში ნაბრძანებია:

„მოუწოდე შენი ღმერთის გზისკენ ხი-
ბრძნითა და კეთილი შეგონებით, ეკამათე
მათ საუკეთესო მეთოდით. უეჭველად, შენი
ღმერთი უკეთ უწყის, თუ ვინ აცდა თა-
ვის გზას და უკეთ უწყის ჭეშმარიტ გზაზე
მყოფთ!“ (სურა ნაჰლი 16/125)

შეგონებით „სიბრძნითა და კეთილი
დარიგებებით“ ხელმძღვანელობას გან-
საკუთრებული მნიშვნელობა აქვს იმ
ადამიანისთვის, რომელიც მთელ თავის
ძალ-ღონეს წმინდა მისიას—ისლამის გავრ-
ცელებას—ახმარს.

სიბრძნე—ეს ნიშ-
ნავს შორსმჭვრე-
ტელობასა და
პრინციპულობას,
სიტუაციის სწო-
რად აღქმას. ბრ-
მად მოქმედება არ
შეიძლება. გარდა
ამისა, არასდროს
ლირს მოტყუება,
უდიდესი საქმის
სახელითაც კი.
ყოველთვის უნდა
ავერიდოთ ბო-

ლომდე უთქმელობას და ისეთ სიტუაციებს,
რომლებმაც შესაძლოა კონფრონაციამდე
და უსარგებლო კამათამდე მიგვიყვანოს.
ყოველი, „ხალხში სიარულის“ წინ, აუცი-
ლებელია ყველაფერი გულმოდგინეთ ავნო-
ნოთ და სწორი გადაწყვეტილება მივიღოთ,
მოვამზადოთ საფუძვლიანი მტკიცებულე-
ბები თანამოსაუბრეთა დასარწმუნებლად.
სიბრძნე საჭიროა იმისათვის, რომ გავთვა-
ლოთ თანამოსაუბრის სულიერი და განათ-
ლების ზოგადი დონე და საუბარი შესაბამი-
სი ფორმით წავიყვანოთ.

რაც შეეხება „კეთილ შეგონებებს“, რე-
ლიგიური მოღვაწეობის პროცესში საჭი-
როა ზემოქმედება არა მარტო ადამიანის
ცნობიერებასა და ლოგიკურ აზროვნება-
ზე, არამედ გრძნობებზეც. საუბრის დროს
ყურადღების მიპყრობას უნდა ვეცადოთ
და თანამოსაუბრები კეთილგანწყობა და
თავაზიანობა გავაღვიძოთ. გამოთქმა „და
მათთან კამათი ღირსეულად წაიყვანე“ ნიშ-

ნავს იმას, რომ ეს საპატიო მისია საუკეთე-
სო სახით უნდა შესრულდეს. მქადაგებელი
ვალდებულია, სულიერი საუბრები წაიყვა-
ნოს, მკვეთრ გამონათქვამებსა და მანერე-
ბს თავი აარიდოს, რათა თანამოსაუბრე არ
გაანაწყენოს. აუცილებელია, მქადაგებელი
იყოს სერიოზული და საუბრებში ყოველთ-
ვის მისაწვდომი, ლოგიკური გამონათქვა-
მები გამოიყენოს, რომლებიც ადამიანების-
თვის უფრო გასაგები, დამაჯერებელი და
საფუძვლიანი იქნება.

რელიგიური
დებულებების
ახსნითა და მა-
თზე მისაყოლად
ხალხის მოხმო-
ბით, მქადაგებე-
ლი ხელს უწყობს
იმას, რომ ადა-
მიანი ნამდვილად
რწმუნდება სწორი
გადაწყვეტილე-
ბისა და არჩევანის
აუცილებლობა-
ში. მქადაგებლის
როლი მდგომარე-
ობს იმაში, რომ ადამიანისთვის რელიგიის
უდიდესი მნიშვნელობა განმარტოს, ხოლო
დანარჩენი შედის იმ სფეროში, რომელიც
ჩვენ შესაძლებლობებსა და აღქმის უნარს
აღმატება, რადგანაც ყველაფერი ალლაჰის
ნებაა და მხოლოდ მისი ნების შესაბამისად,
ერთნი ჭეშმარიტებას პოულობენ, ხოლო
სხვები სიცოცხლის ბოლომდე დაბნეულო-
ბაში იმყოფებიან.

გამჭრიახობა წარმოადგენს ქმედით სა-
შუალებას, რომლის დახმარებით შესაძლე-
ბელია, სიცრუისა და ჭეშმარიტების ერთმა-
ნეთისაგან გარჩევა. თითოეული ადამიანი,
რომელიც დაკავებულია ისლამისკენ მოხმო-
ბით, უნდა იყოს შორსმჭვრეტელი, გამოი-
ყენოს მხოლოდ სარწმუნო და ლოგიკური
მტკიცებულებები, რომლებიც უფრო წო-
ნადი და დამაჯერებელია. აუცილებელია,
გაუგებარი და ორაზროვანი გამოთქმები-
საგან თავის არიდება. ისლამის გავრცელე-
ბის დროს ისეთი თვისებები, როგორებიცაა

გამჭრიახობა, სიტუაციის გათვალისწინება, ჭეშმარიტებისადმი სამსახური ალლაპის წმინდა შუამავლის პიროვნების თავისებურებას წარმოადგენს.

რაღა თქმა უნდა, ჩვენი დრო ძლიერ განსხვავდება იმ შორეული დღეებისგან, როდესაც დედამიწაზე სამყაროს ყველაზე უდიდესი ადამიანი ცხოვრობდა. უსათუოდ საჭიროა, თანამედროვე პირობებისა და მდგომარეობის გათვალისწინება, თანამედროვე პირობებთან უფრო ადაპტირებული, ახალი მეთოდების გამოყენება, რომლებიც არავითარ შემთხვევაში უნდა ენინაალმდეგებოდეს კაცობრიობის სამაგალითო პიროვნების (სალლალლაპუ ალეიპი ვესელლემ) სუნნეთს. ალლაპის შუამავალი (სალლალლაპუ ალეიპი ვესელლემ) თავადაც ხშირად მიმართავდა ქადაგების სხვადასხვა ხერხებს. იგი ადგილზე არ ჩერდებოდა და ყველა ადამიანისადმი ერთი და იმავე, გაყინულ მეთოდებს არ იყენებდა. იგი ალლაპის რელიგიის გასავრცელებლად ყოველთვის სულ უფრო ახალ-ახალ ხერხებს პოულობდა. ამიტომ ჩვენ დღეებში, ისლამისკენ მოხმობის დროს, აუცილებელია, ძალიან კარგად შევისწავლოთ იმ მეთოდების უმცირესი დეტალებიც კი, რომლებსაც ალლაპის შუამავალი (სალლალლაპუ ალეიპი ვესელლემ) მიმართავდა და გულდასმით მივყვეთ მის რჩევებსა და დარიგებებს. ვფიქრობთ, რომ მოცემულ წიგნში ადამიანების ისლამისკენ მოხმობის ზოგიერთი დებულებისა და წესის მოყვანით, მქადაგებლებს დიდ სარგებლობას მოვუტანთ.

მოხმობის დაწყება ახლობელი ადამიანებიდან

სანამ სხვებს კარგისკენ, ღვთისმოსავი ქმედებების შესრულებისკენ და ცოდვების—გან განადგომისკენ მოუწოდებდეს, ადამიანი თვითონ უნდა გამოსწორდეს, ანუ მოწოდება საკუთარი თავიდან უნდა დაიწყოს. არ არის საიდუმლო ის ფაქტი, რომ ნაკლოვანებებისა და ხარვეზების მქონე ადამიანი ამ ასპარეზზე წარმატებას ვერასოდეს მიაღწევს. შემდეგ ახლო ნათესავების რიგი დგება. მთელი სამყაროსთვის საკუთარი მისის

გამოსაცხადებლად და ამასთან მრავალი ადამიანის მოსაცავად, საჭიროა მსმენელთა დონის გათვალისწინება და მარტივიდან რთულისკენ სვლით თანდათანობით მოქმედება. მნიშვნელოვანი მონაცემების ახლობლებში გავრცელების შემდეგ, თანამოსაუბრეთა წრე თანდათან უნდა გაფართოვდეს. ყველასათვის ცნობილია, რომ უფრო სწრაფად და უკეთესად ადამიანს მისი ახლო წრე უგებს, ვიდრე უბრალო ნაცნობები. თუ მხედველობაში მივიღებთ ყველა ნათესავს, რომლებმაც მოწოდებაზე უპასუხეს და ირწმუნეს, მაშინ ნათელი ხდება, რომ ისლამი ამ გზით სწრაფად ვრცელდება. მაგრამ თუ ყველაზე ახლობლები არ დაუჯერებენ, არ მოუსმენენ და ჭეშმარიტების მსახურს არ დაეხმარებიან, მაშინ ასეთ შემთხვევაში უბრალო ნაცნობები მერყეობას დაიწყებენ და ეჭვებით აღივსებიან.

სხვა მხრივ, ნებისმიერ ასპარეზზე წარმატების მისაღწევად ყოველთვის საჭიროა ნათესავებისა და ახლობლების მხარდაჭერა. ამის შესახებ წმინდა ყურანში ნათქვამია:

„უთხრეს: „ჰეი, შუღეიბ! ბევრი რამ შენი ნათქვამიდან გაუგებარია ჩვენთვის. და, უეჭველად, გთვლით ჩვენ შორის სუსტად. შენი მოდგმა რომ არა, ჩაგქოლავდით. და არაფრით ხარ ჩვენზე აღმატებული!“ (სურა ჰუდი 11/91)

შუამავალმა ლუტმა, რომელიც გონებადაკარგული და ცხოველური უინით შეპყრობილი ბრძოს წინაშე მარტო აღმოჩნდა, იგრძნო რა თავისი სისუტე და მარტოობა, წამოიძახა:

„უთხრა: „ნეტავ, ძალა მომცა თქვენს დასაძლევად! ნეტავ, მქონდეს მტკიცე დასაყრდენი!“ (სურა ჰუდი 11/80)

როდესაც ალლაპის შუამავალმა (სელლელაპუ ალეიპი ვესელლამ) თანამიმდევრებს შუამავალ ლუტის ეს სიტყვები გადასცა, ისინი შემდეგნაირად ახსნა:

„დაე. ალლაპმა შეიწყალოს შუამავალი ლუტი! ის თავშესაფარს ყველაზე საიმედო ადგილას—ალლაპთან ეძებდა! ლუტის ამ ვედრების წყალობით ალლაპი ყველა შუა-

მავალს, რომელიც ლუტის შემდეგ იყვნენ მოვლენილნი, ნათესავებისა და ახლობლების მხარდაჭერას აძლევდა.“

გარდა ამისა, ყველასათვის ცნობილია ის ყურადღება, რომლის გამოჩენასაც ნათესავებისა და ახლობლების მიმართ ისლამის კანონები ავალებს. ყოველთვის საჭიროა, ახლობლების უფლებების დაცვა და მათთან კარგი ურთიერთობების შენარჩუნება. ნათესავებისადმი დახმარებას ისლამი კეთილმოქმედ ნაბიჯად თვლის. თითოეული მუსლიმი პასუხისმგებელია საკუთარ ოჯახსა და ნათესავებზე, რადგანაც ალლაჰი ყურანში ბრძანებს:

„შუამავალი მორწმუნებისთვის უფრო ახლობელია, ვიდრე თავიანთი სულნი და მისი ცოლები, მათი დედები არიან. ალლაჰის წიგნის თანახმად, სისხლით ნათესავები უფრო ახლობლები არიან ერთმანეთისთვის, ვიდრე მორწმუნები და მუჰაჯირები, გარდა თუ იქმთ თქვენი მეგობრებისთვის რამენაირ სიკეთეს. ეს, ჩანერილია წიგნში!“ (აჰზაბი 33/6)

მატერიალური დახმარების გაცემის დროს, წმინდა შუამავალი (სალლალლაჰაჰ ალეიჰი ვესელლე) უპირატესობას ყოველთვის იმ ადამიანებს აძლევდა, რომლებიც მისი მეურვეობის ქვეშ იმყოფებოდნენ. ისლამისკენ მოხმობა მან, პირველ რიგში, თავისი ახლო ნათესავებით დაიწყო. გამჩენი ღმერთი მოგვიწოდებს ჩვენი ახლობელი ადამიანები ჯოჯოხეთის ცეცხლისგან დავიცვათ:

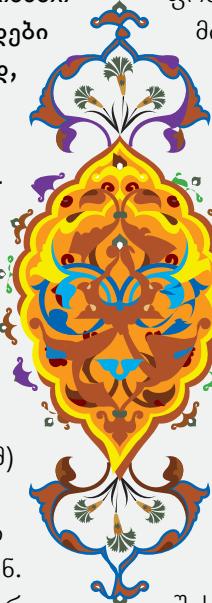
„ჰეი თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! დაიცავით თქვენი სულნი და თქვენი ოჯახი ცეცხლისგან, რომლის საწვავი ადამიანები და ქვებია.“ (თახრიმი 66/6)

ამის განსახორციელებლად, მუსლიმი ვალდებულია კარგი ურთიერთობა იმ ნათესავებთანაც კი შეინარჩუნოს, რომელთაც მათთან ყოველგვარი კავშირი აქვთ განყვეტილი. რაიმე ხელსაყრელი შემთხვევის პოვნის დროს, საჭიროა, პირველი შესაძლებ-

ლობისთანავე, მათ სტუმრად ვეწვიოთ ან წარმოქმნილი პრობლემის გადაწყვეტაში დავეხმაროთ. ალლაჰის შუამავალი (სალლალლაჰაჰ ალეიჰი ვესელლე) ამბობს:

„ვინც არ ინარჩუნებს ნათესაურ კავშირებს, ის სამოთხეში ვერ შევა.“ (ბუჰარი , ედები: 11)

მუსლიმმა, რომელიც თავისი წმინდა მისის შესრულებას ისწრაფვის, მეზობლებსაც ისეთივე ყურადღება უნდა მიაქციოს, როგორც ნათესავებს. კაცობრიობის სიამაყე (სალლალლაჰაჰ ალეიჰი ვესელლე) ისეთ მეზობლებსაც კი სტუმრობდა, რომლებიც სხვა რელიგიის აღმსარებლები იყვნენ. როდესაც მათი ავადმყოფობის შესახებ იგებდა, მაშინვე მათკენ მიიჩეროდა. ერთხელ, მის იუდეველ მეზობელს შვილი გაუხდა ავად. ალლაჰის შუამავალი (სალლალლაჰაჰ ალეიჰი ვესელლე) მათთან, სახლში მივიდა, ბავშვს სწრაფი გამჯანმრთელება უსურვა.

მქადაგებელს ახლობლებთან და ნათესავებთან ყოველთვის კარგი ურთიერთობა უნდა ჰქონდეს, მაშინაც კი თუ ისინი ღრმა დაბნეულობაში იმყოფებიან ან არაღვთისნიერ ნაბიჯებს დგამენ. გარდა ამისა ისლამის გასავრცელებლად აუცილებელია, ყველა ხელსაყრელი შემთხვევის, ყოველი შესაბამისი სიტუაციის გამოყენება.

როგორც ვიცით, ძნელ და სახიფათო ვითარებაში დაიწყო ალლაჰის შუამავალმა (სალლალლაჰაჰ ალეიჰი ვესელლე) ღვთიური მისის შესრულება. მას ახლო ნათესავებიდან მხოლოდ რამდენიმე ადამიანი ეხმარებოდა. მათ შორის იყვნენ ისეთებიც, რომლებმაც ისლამი მექას აღების შემდეგ მიიღეს და ისეთებიც, რომელთაც ეს ცოდვილი სამყარო უმეცარ კერპთაყვანისმცემლებად დატოვეს. ყველაფრის მიუხედავად, ალლაჰის შუამავალმა (სალლალლაჰაჰ ალეიჰი ვესელლე) გამჩენი ღმერთის ბრძანება- ისლამისკენ მოხმობის ახლო ნათესავებიდან დაწყება-შეასრულა.

â ä ll â â ll ä

„...უყვილოდ, ალლაჰი მომიერებთან ერთადა.”

(სურა მაიდა, ასათი 2/153)

â ä ll â â ll ä

„ფა უყვარს ალლაჰს მომიერები.”

(სურა ალი იმრა, ასათი 3/146)

მომინების ჩეფნიერების გახალები

⌚ ოდგინდება

უზენაესი ალლაჰი ბრძანება:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آتَيْنَاكُمْ أَسْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَأَيْطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

ჰეი თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! მოითმინეთ და შეეჯიბრეთ მოთმინებაში, და იყავით მედგარნი (შეუპოვარნი), და ალლაჰის წინაშე ლვთისმოსავნი. ეგების იქმნეთ გადარჩენილი! (სურა ალი ლიმრანი 3/200)

ეს წმ. აიათი, გადარჩენისა და ნეტარების ძირითად პირობებს გვამცნობს: უპირველეს ყოვლისა, მოწინააღმდეგის წინაშე მოთმინების ჯიბრისკენ გვიხმობს, შემდეგ კი მედგრად და ფხიზლად დგომას და ბოლოს ალლაჰის წინაშე მუდამ მოკრძალებით ყოფნას გვირჩევს.

წმ. აიათი გვამცნობს, რომ გადარჩენისა და ბედნიერების გასაღები მოთმინებაში ძევს; ვისაც არ ძალუძს და არ უწყის გამოც-

დებისა და სიძნელეების მოთმინებით მოგერიება, ვერასდროს მიაღწევენ წარმატებას.

მოკლედ, რომ ვთქვათ წარმატება და გამარჯვება მოთმინებაზეა დამოკიდებული. მუსლიმი სწავლული ელმალი ჰამდი იაზარი (უზენაესმა ალლაჰმა მოიღოს მასზე წყალობა) ამ აიათს შემდეგნაირად განმარტავს: ვინც ალლაჰპისან ურნმუნობის წინაშე შეწევნას ითხოვს უზენაესი ალლაჰი მას ქვემოთ მოყვანილი აიათით სცემს პასუხს:

وَلَئِلَّوْكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَفْسٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ
وَالشَّهْرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ

და, უფროლად, წვენ გცდით თქვენ ცოტა შიშითა და შიმშილით, ქონების, სულთა და ნაყოფთა ნაკლებობით. და შენ ახარე მომთმენთ, (სურა ბაყარა 2/155)

ეს აიათი გვამცნობს მუსლიმთათვის

დადგენილ სხვადასხვა გამოცდას, შიშით, შიშილით, ქონებით, სულთა და ნაყოფთა დაკარგვის მსგავსი მოვლენებით და სხვა. მუსლიმი ყოველივეს წინაშე მოთმინებითა და ღვთისადმი სასოებით მედგრად უნდა დადგეს, რათა გაიმარჯვოს. ამ ნეტარებას შემდეგი აიათები განსაზღვრავს.

إِنَّمَا يُوْفَى الصَّابِرُونَ أَجْرًا هُمْ بِغِيرِ حِسَابٍ

უეჭველად, მომთმენთ მიეგებათ თავიანთი საზღაური - სარჩო უთვალავი!“
(სურა ზუმერი 39/10)

მოთმინების მნიშვნელობას, საზღაურის უთვალავობა განსაზღვრავს. გასაჭირის წინაშე მოთმინების გამოჩენა რომ არ ყოფილიყო ყოვლად აღმატებული, საზღაური უთვალავად არ იქნებოდა აღ-თქმული.

وَلَمْ يَنْصُرْهُمْ وَغَفَرَ إِنَّ ذَلِكَ لَمِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ

„და უთუოდ, ვინც მოითმენს და აპატიებსა, სანორედ ეს ფასდაუდებელ საქმეთაგანია.“ (სურა შურა 42/43)

განა როდია იოლი მოთმინება და მიტევება, თუმცადა ეს ფასდაუდებელი საქმეა, ამიტომ ყველა უნდა ირჯებოდეს მისკენ და მხოლოდ ღმერთს სასოებდეს.

გასაჭირის დროს მოთმინების გამოჩენა და დანაშაულის მიტევება ჭეშმარიტად, მნიშვნელოვანი საქმეა, მოტივისა და შედეგის მხრივ ორი ერთამეთან შეკრინებული მოვლენაა. თუკი ადამიანი ამ ორ თვისებას ატარებს, მისი მაგალითად დადგენა შესაძლებელია.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوْ بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ

„ჰეი თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! ეძიეთ შველა მოთმინებასა და ლოცვაში, უეჭველად, ალლაპი მომთმენებთან ერთადა“. (სურა ბაყარა 2/153)

სიძნელების წინაშე შეწევნის ამარად დარჩენილი მუსლიმი, უზენაეს ღმერთს მოთმინებით შეწევნას უნდა ევედრებოდეს. რა თქმა უნდა ადამიანი ჭეშმარიტების გზაზე უამრავსიძნელესა ნედება. როგორც ლოცვა, ყველა სხვა დანარჩენი ღვთისმსახურებების

სათავეა, ასევე მოთმინება ყველა ეთვეური ნორმის სათავეა. ამიტომაც უზენაესი ალლაპისგან ხვეწნა-მუდარით შეწევნისა ამ ორი ყოვლად ღირებული საქციელის დროს უნდა მოხდეს. ადამიანის არსის შესაცნობად და ისლამის მიზნების მისაღწევად, გამუდმებით უნდა ემსახურო ყოვლად მოწყალე გამჩენს, რა თქმა უნდა სიძნელეები ყველა საქმეში მრავლადაა, მაგრამ ყველა სიძნელის გადალახვა მხოლოდ ვედრებით, მოთმინებითა და ღვთისმსახურებით არის შესაძლებელი, რამეთუ წარმატების მიღწევის გასაღები ღვთისმსახურება და მოთმინებაა.

وَعَنْ أَبِي مَالِكِ الْحَارِثِ بْنِ عَاصِمِ الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : « الْطُّهُورُ شَطَرُ الْإِيمَانِ ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ تَمَلَّاً الْمُبِيزَانَ وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ تَمَلَّاً مَا يَئِنَ السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ وَالصَّلَاةُ نُورٌ ، وَالصَّدَقَةُ بُرهَانٌ ، وَالصَّبْرُ ضِيَاءٌ ، وَالْقُرْآنُ حُجَّةٌ لَكَ أَوْ عَلَيْكَ . كُلُّ النَّاسِ يَعْدُونَ، فَيَانِعَ نَفْسُهُ فَمُعْتَقَّهَا ، أَوْ مُوْيَقَّهَا» رواه مسلم

جَذَّعْ مَادِلَقْ ჰَارِنِسْ იَدِنِي აَسِيدْ ელ-ეშ-ეშ-ერი (ა.კ.ი.მ.) გვიამბობს, რომ ალლაპის შუამავალმა (ს.ა.ს.) ბრძანა: — „სისუფთავე რწმენის ნახევარია“. „ელპამდულილაპ“ (ქება-დიდება მხოლოდ ალლაპს ეკუთვნის) კი, გაავსებს სასწორს. სუბპანელლაპ (ალლაპი შორსა ყველა ნაკლოვანებისგან) და ელპერდულილლაპ (ქება-დიდება მხოლოდ ალლაპს ეკუთვნის) გაავსებს სივრცეს ცათა და დედამინას შორის, ხოლო ლოცვა არის სინათლე; მოწყალება კი დასტურია; მოთმენა სხივი და უურანი საბუთი შენს სასარგებლოდ, ან შენს საწინააღმდეგოდ. ყველა ადამიანი ყოველდღე თავისი სულით ვაჭრობს. ზოგი მას ათავისუფლებს, ზოგი კი, გასანადგურებლას სწირავს.

ჰადისის განმარტება

ეს წმ. ჰადისი საკმაოდ მნიშვნელოვან თემებს მოიცავს. მოდით განვიხილოთ რიგის მიხედვით:

სიტყვა „ტუპური“ სისუფთავის მნიშვნელობით ვთარგმნეთ, ჰადისი ზოგიერთ გადმოცემებში „ვუდუ“ მცირე განბანვის

მნიშვნელობას ატარებს. ე.ი. ამ ჰადისში მოხსენებული სისუფთავე საგალდებულო მცირე განპანვის მნიშვნელობით არის გა-მოყენებული.

ისლამით გასხვიოსნება და რწმენის მიღება დიდ თუ პატარა -ყველა წინათ ჩადენილი ცოდვებისგან ათავისუფლებს. მცირე განბანვაც წინათ ჩადენილი პატარა ცოდვებიდან ათავისუფლებს. ამიტომაც მცირე განბანვა მორნმუნის ცოდვების განწმენდის მხრივ რწმენის ნახევარის ტოლფასია.

რწმენა ადამიანს, მონოთეიზმის
გარდა ყველა რწმენისეული ცო-
დვებიდან განწმენდს. მცირე
განპანვა გულის განწ-
მენდის, ორგანოებზე
აღქმით რწმენის გა-
მომხატველია. აქედან
გამომდინარე „მორნ-
მუნე“, როგორც
შიგნიდან, ასევე გა-
რედან სპატაკია. ამ
მხრივ მცირე განპანვა
რწმენის ნახევარია.

„ალლაპიარდაგიკარ-
გავთ თქვენსავე რწმენას“
(სურა ბაყარა 2/123) ოოგორი

აიათში ჩანს, რწმენა ლოცვის მნიშვნელობით არის მოხსენიებული. მაშინ, მცირება განპანვის გარეშე, ლოცვა არ აღივლინება და რომელ აღავლინო, არაფრად ჩაგეთვლება, ამ შემთხვევაში მცირება განპანვა შეიძლება ლოცვის ერთ მეორედად ჩაითვალის.

სხვა მხრივ, რწმენა გულით დადასტუ-
რებას და ორგანოების ამ დასტურზე მორ-
ჩილებას ნიშნავს. ლოცვა ორგანოების მორ-
ჩილების საბუთია, ხოლო მცირე განპანვა
-ლოცვის სიჯანსაღის პირობა, მაშ, რწმენის
ნახევრად ჩათვლა შესაძლებელია. მაგრამ
ეს წინადადება არ ნიშნავს იმას, რომ „მცი-
რე განპანვის მადლი რწმენის მადლის ერთი
მეორედის ტოლფასია.“

ელ-ჰემდი, უზენასი ალლაპისი სრულ-ყოფილი სახელებით, ქება-დიდებას ნიშნავს. ჩვენი რელიგია ჭეშმარიტად გვამცნობს, რომ ყველა საქმეს მისი მაღლი გააჩნია და უთუოდ ყველა აინონება. მაში, უზენასი

ალლაპის შესაფერისი სრულყოფილი სახე-
ლებით ქება-დიდებაც იმდენად დიდია, რომ
სასწორს ააგსებს. მისმა სიტყვიერმა სი-
პატარავებ არ უნდა შეგვაცდინოს. ერთლ-
მერთიანობის რწმენის გამომხატველი უზე-
ნაესი გამჩენის შემცნობი სიტყვაა.

უზენაესი ალდაპიონი სრულყოფილი სახე-
ლებით მოხსენიება „ელპამდულილაპით“
განდიდებასთან ერთად „სუბპანელლაპით“
-სრულქმნა ერთობერთიანობის რწმენის
სრული გამოხატულებაა. ქება და განდიდე-
ბა სამყაროს ყველაზე დიდი და მნიშვნელო-
ვანი ჭეშმარიტი გამოვლინებაა.
მადლიც იმის მიხედვითაა,
რომლის მადლიც ცათა და
მიწას შორის არსებულ
სივრცეებს გააკვებს.

ჰავის მოხსენე-
ნიებული „ელპე-
მდულილაპ“ და
„სუბპანელლაპ“
მორწმუნის მადლის
სიდიადის განმარ-
ტებითი სიტყვებია,
რომლებიც ხშირხშირად
გააზრებულად უნდა იყოს
გამოყენებული.

ლოცვა, როგორც სინათლის წყარო, ადამიანს უზნეო და უხამსი საქციელის წინ გადაელობება და ჭეშმარიტებას აზიარებს, რამეთუ იგი ნათელს რწმენიდან იღებს. ლოცვის აღმსრულებელი მორჩმუნე ზნეობრივად ამაღლდება და მის სახეზე ლოცვის ნაკვალევის შემჩნევა შესაძლებელი ხდება. დღეში ხუთჯერ მცირე განპანვა რა თქმა უნდა მას ყოველგვარი ფიზიკური თუ სულიერი სიბინძურიდან განწმენდს და მის ორგანიზმს ელფერს შემატებს. ლოცვის დროს მოპოვებული ნათელი მორწმუნეს ძალას შემატებს განარჩიოს კარგი ცუდისგან და ნებადართული აკრძალულისგან. ამგვარად შეძლებს მორჩმუნე ბედნიერად იცხოვროს წუთისოფელში და რაც მთავარია ნეტარი სასუფეველი დაიმკვიდროს იმიერ სოფელში. როგორც აიათი გვამცნობს: „იმ დღეს დაინახავ მორწმუნე კაცებს და მორწმუნე ქალებს როგორ წარუძლებათ მათივე ნათელი წინიდან და მარჯვნიდან. ხარჯბად

თქვენ დღეს წალკოტნი, სადაც ძირს ნაკადულები მოედინება, და სადაც სამუდამოდ დამკვიდრდებით; სწორედ ეს არის უდიდესი ნეტარება!" (სურა ჰადიდი 57/12)

სადაცა, ქველმოქმედის რწმენის დასტურია, რამეთუ იგი ზექათსაც და ქველმოქმედებასაც ერთად მოიცავს. მათი აღსრულება კი, რწმენიდან იღებს სათავეს. ზრუნვა, დახმარება, ჭირისუფალთა გულშემატკიცრობა, უმწერთა და უპატრონოთა მფარველობა ხომ რწმენის გამოვლინებაა. ულმობლობა, უსამართლობა, უხეშობა, რელიგიური ვალდებულებებისგან განდგომა, უპასუხისმგებლობა, ალლაჰის წინაშე წარდგომის არაფრად მიჩნევა, მოკლედ, რომ ვთქვათ, აუტანლობა. „დაინახე იგი, ვინც განკითხვის დღეს სიცრუედრაცხავს? აიის, ვინც ობოლს ხელს ჰკრავს, და არ მოუწოდებს, დააპუროს დარიბნი.“ (სურა მაალუუნი 107/1-3) ეს წმინდა აითები ამ მდგომარეობას წათლად გამოხატავს. მაშ, სადაცა, რწმენისა და მისაგან გამომავალი ისლამის აღმატებული სიძვირფასეების არსებობის და ს ტ უ რ ი ა. მეორე მხრივ კი, მორწმუნეს, რომელსაც ანგარიშგების დღეს შეეკითხებიან, თუ სად გახარჯა ქონება, მაშინვე მიუთითებს იმაზე, რომ მან ნაბოძები ქონება ქველმოქმედებაში გახარჯა.

ეს წმინდა ჰადისი გვამცნობს მოთმინების არსა და მნიშვნელობას. სწავლა-განათლებაში, საკითხის შინაარსი არსებული სისტემის მნიშვნელობიდან გამომდინარე, უფრო მართებული ფორმის მინიჭებაა. ალლაჰის შუამავალი მოთმინებას „სხივად“ გვისახავს. სხივი, სინათლესა და სითბოს თვითონ გამოსცემს, ხოლო ნათელი თავადვე საჭიროებს სინათლის მიღებას. „იგია, რომელმაც დაადგინა მზე სხივად და მთვარე ნათელად...“ (სურა იუნუსი 10/5) ეს აითი აშკარა მტკიცებაა მისი. ე.ი.

მოთმინება სხივია, რომელსაც ბუნებრივად თან ახლავს სინათლე, რომელიც მორწმუნეს ამიერ და იმიერ სოფელში ბედნიერების გზაზე დააზღვევს. მორწმუნე ერთი მხრივ მოთმინების წინადაგზე, ხედავს ნაკრძალთა ცრუ მომაჯადოვებულ უსიამოვნებას და მოკრძალებით ეკიდება მას, ხოლო მეორე მხრივ წაბრძანებების შესრულების სიძნელებს იოლად ლახავს და მარადიულ ბედნიერებას აღწევს. მორწმუნეს ამ სურვილის მომნიჭებელი რა თქმა უნდა მიჰმადლის მოთმინების უნარს. მოკლედ, რომ ვთქვათ, მორწმუნე არსებაა, რომელშიც ენერგიის ძალა სუფეეს.

მუსლიმი სწავლულები მოთმინებას შემდეგნაირად განმარტავენ: „გონებით გრძნებების რელიგიურ დოგმატიკაში მოქცევა“. „ღვთისმსახურების შესრულება და აკრძალულებისგან განდგომა“. „უბედურება და მწუხარება“. „ადამიანთა ტანჯვა და გარჯა“. „სიკეთის ბრძანება და უკეთურების აღყვეთა“. „ბრძოლის ველზე და ურწმუნოთა წინაშე“. ზემოთ ჩამოთვალი თვისება მოთმინებას ემყარება და მორწმუნეთა ტეშ-მარიტ სხივადა და შინაგან ენერგიას გამოხატავს.

შეიძლება მოთმინება უსამართლობის წინაშე ქედის მოხრად მიიჩნიონ ზოგიერთებმა. თუმცალა მოთმინება, მორწმუნის ნამდვილი დინამიკის სახელია. მოთმინება გამძლეობა და სიძნელეების გადალახვაა. ამიტომაც ყოვლად მოწყალე გამჩენი უბრძანებს შეეჯიბრონ ურწმუნებებს მოთმინებაში იმ მორწმუნებებმა, რომელიც თვლიან, რომ წარმატებული იქნებიან. უზენაესი ღმერთი ახსენებს მორწმუნეთ, რომ მათ ყველაზე მეტად ესაჭიროებათ სიძნელეების წინაშე გამძლეობის გამოჩენა და ყველაზე მეტად შეესაბამება მათ რაობას. სწორედ ეს

სიბრძნე ღვთიური შეწევნის მომთმენებთან ყოფნაა.

მოთმინება მუსლიმის ძირითადი კაპიტალია. მას შეიძლება ქვეცნობიერი ძალაც უზრუნდოთ. ვისგანაც შეწევნას ელი, შეიძლება ვერ შეგენიოს, მაგრამ თუკი მორნ-მუნე მოთმინების ძალის შემწეობით ფეხზე დგომას ისწავლის, მაშინ შეუძლია მიაღწიოს დასახულ იდეებს. ამიტომ არასოდეს უნდა დაგვავინყდეს, რომ მოთმინება სხივია, რომელიც მუდამ წინ უნდა წავიმძლვაროთ. სურა „ლესვრი“ - „ერთმანეთს მოთმინება ურჩიეთ“ განადგურებიდან გადარჩენის ერთ-ერთ გზას გვისახაეს.

მოთმინების „სხივად”, ლოცვის „ნა-
თელად” განმარტება, იმას ნიშნავს, რომ
მოთმინება მთელ ჩვენ ცხოვრებაზე
არის გარს შემორტყმული. რამეთუ
მოთმინება და დრო ყველაფრის ს
მკურნალია. ამიტომაც უმეცრება-
ზე მხოლოდ ჭეშმარიტებით შეგვი-
ძლია შებრძოლება.

წმინდა ყურანი დამად-
გინებელია შექმარიტ გზაზე.
ისლამის ძირითადი წყაროა.
ადამიანები ვალდებული არიან
ირწმუნონ მისი და იცხოვრონ
მისი კანონების შესაბამისად. ყურა-
ნი ყველა მორწმუნის წინაშე მტკი-
ცებულებაა, რამეთუ განუმარტავი
არაფერია დატოვებული. მორწმუნე-
თა შორის უთანხმოების აღმოსაფეხვე-
ლად მორწმუნენდა ყურანს უნდა მიმარ-
თონ, ეს სამტკიცი შეიძლება მათი აზრის
დამადასტურებელი ან უარმყოფელი აღ-
მოჩნდეს. ე.ი. მორწმუნენი ყურანის შესა-
ბამისად განისჯებიან.

ყველა ადამიანი ყოველდღე თავისი სულით ვაჭრობს. ესაა ბაზარი, სადაც ადამიანი ამიერი და იმიერი ცხოვრებით ვაჭრობს. მოგებული ბრუნდება ის, ვინც დაწესებული ნორმების შესაბამისად მოქმედებს. ხოლო წაგებული ბრუნდება ის, ვინც ამ ნორმებს არაფრად აგდებს და ყველაფრის ფასად თავის ვნებებს იქმაყოფილებს. ასეთნაირად იმზადებენ მტანჯველ მომავალს. ამიტომაც

ყოვლად გაცნობიერებული მუსლიმობა აუ-
ცილებელია, მან ყოველდღე კიდევ ერთხელ
გულწრფელი განზრახვა უნდა გააკეთოს
და იღვანოს იმისკენ, რომ შეასრულოს ის,
რასაც უზენაესი ღმერთი მოგვინდებს:
„უეჭველად, ალლაპმა იყიდა მორწმუნეე-
ბისგან მათი სულნი და ქონება მათვის
სამოთხის სანაცვლოდ“... (სურა თევზე
9/111)

ჰადისში შეიძლება წინადადებე-
უთანხმოება მოგვეჩვენოს, თუმცადა
ული პარმონია წინადადებებს შორის.
ოცვის სისუფთავესთან, ყურანის, რწ-
ენის ელჰემდულილას ვედრებასთან, ბა-
არში ვაჭრობის ,ქველმოქმედებასთან
არის და ყველა ელემენტსა და მოთმინე-
ას შორის ერთგვარი მჭიდრო კავშირი
არსებობს. და ბოლოს აშკარად ჩანს,
რომ ეს ჰადისი მუსლიმს მოუწო-
დებს იყოს, მომთმენი - მორწმუნე,
ღვთისმსახური, ქველმოქმედი და
ასევე შეუძლია იყოს ვაჭარი, მა-
გრამ კანონზომიერი.

დასკვნა (რას გვასწავლის
ჟაფერი):

-
 1. მორნმუნის ცხოვრება-ში მოთმინებას უაღრესად დიდი მნიშვნელობა უნდა ენიჭებოდეს. მოთმინება მორნმუნის ენერგია და სინათლის წყაროა.
 2. მოთმინება, წარმატებისა და გამაჯვების ძირითადი პირობაა, რამე-თუ უზენაესი ალლაპის შეწევნა მომთმე-ნებთანაა.
 3. მოთმინება, წინააღმდეგობის გაწე-ვაა.
 4. მცირე განბანვა, ალლაპის მოხსე-ნიება, ლოცვა, ქველმოქმედება, წმინდა ყუ-რანი, ყველა ეს ჩამოთვლილი მორნმუნეს ცხოვრებაში სხვადასხვა ადგილსა და როლს ანიჭებს.
 5. ყოველდღიური ცხოვრება ბაზრის არენაა. ყველა მუსლიმი ვალდებულია ცხო-ვრების ბაზარში „ჭეშმარიტ მუსლიმად“ დაიმკვიდროს ადგილი.

☞ მაღტი შანთაძე

ჩველორმედების საზღაური

გაჭირვებულსა და ღარიბ ადამიანზე და-
მხმარეს ალლაპი მოულოდნელად სამ კარს
გაუხსნის. ყაის ბინ სეპლი გადმოგვცემს:

„ძმებმა ჩემ შესახებ ალლაპის შუამა-
ვალს შესჩივლეს, რომ თითქოს ქონებას
ვარიავებდი და აქეთ-იქეთ ვარიგებდი. მე
წმინდა შუამავალს ვუთხარი:

—ალლაპის შუამავალო, მე მიღებული
მოსავალის ნაწილს სახლში ვიტოვებ და
ნაწილით გაჭირვებულებს ვეხმარები. შუა-
მავალმა მკერდებზე ხელი სამჯერ დამკრა
და მითხრა:

—დაეხმარე, რომ ალლაპმაც შენ დაგეხ-
მაროს!

ამ ამბის შემდეგ, ალლაპის გზაზე სა-
ბრძოლველად რომ ნავედი, მე უკვე ცხე-
ნიც მყავდა და მუსლიმებს შორის ყველაზე
შეძლებულიც ვიყავი“ (ჰეისემი, 3, 128).

ალლაპის შუამავალი პრძანებს: „არსე-
ბობს სამი რამ, რაზეც შემიძლია დავიფი-

ცო:

1. მოწყალების გამცემი ადამიანის ქო-
ნებას ალლაპი არაფერს მოაკლებს;
2. მას, ვინც მოთმინებასა და ნებისყო-
ფას გამოიჩენს, როდესაც სრულიად დაუს-
აბუთებლად ანუენინებენ, ალლაპი ღირსე-
ბას უფრო აუმაღლებს:
3. ვინც მათხოვრობის გზას დაადგება,
ალლაპი მას სიდარიბის კარებს გაუხსნის“ (თირმიზი, ზუპლი, 17).

ვინც მხოლოდ და მხოლოდ ალლაპის
სიყვარულით და არა სხვის დასანახად, ან
სახელის მოსახვეჭად გაჭირვებულს დახ-
მარებას გაუწევს, ალლაპი მას როგორც
ფიზიკურად, ისე სულიერად გააძლიერებს.
ამასთან დაკავშირებით, ერთხელ ალლაპის
შუამავალმა დედამინის გაჩენის და მის გა-
სამყარებლად აღმართულ მთებზე ისაუბრა.
როდესაც უზენაესმა ალლაპმა დედამინა
გააჩინა, მთების სიძლიერით ანგელოზები

გაკვირვებული დარჩნენ და ალლაპტე ჰელი-თხეს, თუ იყო გაჩენილთაგან რამე მთაზე უფრო ძლიერი. ალლაპტა თანმიმდევრობით ჩამოთვალა: რკინა, ცეცხლი, წყალი და ბოლოს, ყველაზე ძლიერად ქარი დაასახელა. ამ ყველაფერზე უფრო ძლიერი კი ადამიანია, – ბრძანებს ალლაპტი.

„თუკი ადამიანი მარჯვენა ხელით მის-ცემს და მას მარცხენა ხელს არ აგრძნობინებს, ის ყველაზე ძლიერი იქნება“ (თირმიზი, თეფსირი, 113–117).

ალლაპტა ადამიანი ყველაზე ძვირფას არსებად გააჩინა. ადამიანებმა კი ერთმანეთში უნდა გამოარჩიონ უფრო ძვირფასი, რისი გაკეთებაც მათი გულწრფელობის, სხვაზე დახმარებითა და სიკეთით შეიძლება მოხდეს. მოწყალების ჩუმად გამცემი ადამიანი მათგან ყველაზე ძლიერი და ძვირფასია.

იმ ადამიანს, ვისაც სხვაზე დახმარება უყვარს, ალლაპტი ყოველთვის იცავს და ეხმარება. ალლაპტის სიყვარულის გამო მოწყალების გამცემი ადამიანი, უპატრონოდ არასდროს დარჩება. ალლაპტი მას უამრავი საჩუქრით დააჯილდოებს. ალლაპტის შუამავალი ალნიშნავს, რომ დახმარების განევით ქონება არ მოიკლებს, პირიქით, უფრო მოიმატებს. იმისათვის, რათა ქველმოქმედების მადლზე სრული წარმოდგენა ვიქონიოთ, შუამავალი მუჟამმედი შემდეგ ისტორიას მოგვითხრობს:

„უდაბნოში მოგზაურობის დროს, ერთ-ერთ მგზავრს ციდან, სადაც ერთი ღრუბელი იყო, ხმა მოესმა: „ამა და ამ კაცის ბალჩა მორნყე!“ ამის შემდეგ, ეს ღრუბელი გაშავდა და მხოლოდ ერთ ფერდობზე განვიმდა. ამ ადამიანმა დაინახა, რომ წყალი მხოლოდ ერთ არხში ჩაედინებოდა. იგი რა თქმა უნდა დაინტერესდა და წყალს გაჟყვა. დაინახა, რომ ერთი ადამიანი წყალს თოხით ხან ერთ, ხან მეორე მხარეს უშვებდა და თავის ბალჩას რწყავდა. მივიდა და ჰქითხა:

–ალლაპტის მსახურო, რა გქვია? პასუხად

სწორედ ის სახელი მიიღო, რომელიც ღრუბლიდან მოესმა.

–სახელი რატომ მკითხე?

–მე ღრუბლიდან ხმა ჩამომესმა, მინდოდა გამეგო იმ ხმაში შენი სახელი იყო თუ სხვა. ამ კითხვით კი დავაზუსტე რომ შენ იყავი. ისეთს რას აკეთებ, რომ ასეთი მადლი დაიმსახურე?

–რადგან გაინტერესებთ, არ დაგიმალავთ. მე ამ ბალჩის შემოსავალს რომ შევაგროვებ, დავითვლი. შემოსავლის ერთ მესამედს გაჭირვებულებს ვაძლევ, ერთ მესამედს დასათესად ვინახავ, და ერთი მესამედიც სახლში მიმაქვს“ (მუსლიმი, ზუპლი, 45).

ამ ძვირფას ადამიანს, მხოლოდ თავისი მოწყალების მადლით, ისეთ ადგილას, სადაც წვიმა ნაკლებია, ალლაპტის დახმარებით, იმდენი მოსავალი მოჰყავდა, რომ მასაც ყოფნიდა და სხვასაც უნაწილებდა.

ადამიანი, რა თქმა უნდა, ცოდვისა და შეცდომებისგან სრულად დაცული ვერ იქნება, მაგრამ ზექათი და მოწყალება ალლაპტის რისხვისგან დაიცავს და გადარჩენს. ამ მადლითა წყალობით მათი ცხოვრება მშიდობით გაივლის. ალლაპტის შუამავალი ბრძანებს: „გაცემული მოწყალება ალლაპტის რისხვას გაშორებთ და ცუდი სიკვდილისგან დაგიცავთ“ (თირმიზი, ზექათი, 28).

ალლაპტის შუამავალი, ერთი მხრივ, ხალხს სხვათა დასახმარებლად მოუწოდებდა, მეორე მხრივ კი – მათხოვრობას უკრძალავდა.

უზენაესმა ალლაპტა მოგვცეს შეძლება მტკიცე ნებისყოფის, ხელგაშლილობისა და მიტევების; მანვე გვაშოროს სისაძაგლე, ბოროტება და ყოველგვარი სიბილნე... ამინ!

ბადრი შანთაძე

გულა გლობუსი

მევიღად და ქამურად

ცხოვრება დიადი გამჩენის ნებაა

და თუ ორი მორწმუნე ჯგუფი ერთმანეთს შეებრძოლება, მაშინ გამოასწორეთ მათ შორის არსებული. მაგრამ თუკი ზღვარს გადავა მათგან ერთ-ერთი მეორის მიმართებაში, მაშინ შეებრძოლეთ იმ ჯგუფს, რომელიც ზღვარს გადავიდა, ვიდრედა დაუბრუნდებოდეს ალლაპის ბრძანებას. ამის შემდეგ თუ შემობრუნდება, გამოასწორეთ მათ შორის არსებული პატიოსნად და იყავით სამართლიანი, რამეთუ ალლაპს უყვარს სამართლიანი,

„რამეთუ მორწმუნენი ძმები არიან. მაშ, გამოასწორეთ თქვენს ძმებს შორის არსებული და გეშინოდეთ ალლაპისა, ეგებ შეწყალებული იქმნეთ თქვენ! (სურა ჰუკურათი აიათი 9-10.)

საშინაო მშვიდობა და მისი მნიშვნელობა

წმინდა ყურანში მშვიდობა „სულჰ ან სელმ“ სიტყვებით არის გამოხატული. სიტყვა „სულჰ-ის“ ტერმინოლოგიური მნიშვნელობა კი ასეთია: მშვიდობიანი ყოფა და ორ მხარის ურთიერთშორის აყალმაყალისა და უთანხმოების აღკვეთისთვის ზრუნვა.

აგრეთვე სიტყვა „სილმ“ შერიგებას, მშვიდობის დამყარებას ნიშნავს. მოცემული ორივე გამოთქმა, წმინდა ყურანში ბევრჯერ არის ხსენებული.

„ჰეი თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! შედით სრულად მორჩილებაში (ისლამი) და არ გაჰყვეთ ეშმაკის კვალს, რამეთუ იგი ცხადი მტერია თქვენი!“

თუ მაინც წაბორძიკდით მას მერე, რაც ზემოგევლინათ ცხადი მოწმობანი, იცოდეთ, რომ ალლაპი ძლევამოსილია, ბრძენია. (სურა ბაყარა 208-209)

წმინდა ყურანის ცნობილი განმმარტებელი ელმალილი ჰამდი იაზირი აღნიშნავს: ო, თქვენ, ვინც ირწმუნეთ! ყველა თქვენგანმა, სრული მორჩილებითა და ქონებით მშვიდობიანი და უსაფრთხონი იყავით. სრულფასოვანი მუსლიმები იყავით. ეშმაკის ფეხის ხმას ნუ აყვებით, ურწმუნოებისა და გზასაცდენილი პიროვნებების სიტყვებს არ მიაქციოთ ყურადღება. ნუ მიმართავთ მოღალატე, განხეთქილების ჩამომგდებეშმაკის გზას. ვინაიდან ის ეშმაკი თქვენი დაუძინებელი მტერია.

გამომდინარე აქედან, მორწმუნების მიმართავს: უზენაესი ალლაპის ბრძანებით, მასზე მორჩილებით, იმდენად მოწესრიგებული და კეთილმოწყობილი ისლამის სამშობლო შექმნით, რომ თქვენ შორის ღალატის, აყალმაყალის, გაუგებრობის, ერთმანეთის ჩაგვრის, უკულმართობის, ალლაპის მონა-მასხურების უფლებების შელახვის და მოკლედ უზენაესი ალლაპის კმაყოფილების საწინააღმდეგო მოქმედების ნიმანწყალიც კი არ იყოს. უსაფრთხოდ, ურთიერთ-სიყვარულით, თავისუფლად და სრული სიმშვიდით თითოეული თქვენგანი თავისი სამსახურით იყოს დაკავებული. ყველამ მომავლისა და საიქიონსკენ სიხარულით იაროს. ნურავის მისცემენ საშუალებას, რომ ასეთ წყობას ხელი შეუშალოს. თუკი, მას შემდეგ, როცა თქვენთან უზენაესი ალლაპის შემაგონებელი მტკიცებულებები მიაღწევს და მიუხედავად ამისა მშვიდობასა და უსაფრთხოებას თქვენ ზურგს შეაქცევთ, იცოდეთ, რომ უზენაესი ალლაპი ბრძენთა ბრძენია და მისი ძალა ყოვლისმომცველია. არ არსებობს მისი მსგავსი, ის დაუმარცხებელი და განუსაზღვრელი ძალის მფლობელია. მისი კანონის წინააღმდეგ გამოსვლა შეუძლებელია. იგი იქმს იმას, რასაც ინებებს. ბრძანებას უმალ შეასრულებს. ყველა ამასთან ერთად ის, სიბრძნის მფლობელია. რასაც აკეთებს მთელი სიბრძნითა და საუკეთესოდ იქმს. ადამიანების მშვიდი ცხოვრება და აგრეთვე ისლამის წესრიგით ცხოვრებაც მისი სიბრძნის ნაწილია. უზენაესი ალლაპი,

იმ ცოდვილების ნამოქმედარს არ დატოვებს დაუსჯელად, ვინც მის წინააღმდეგ ამხედრდება, სატანისეულ გზებს მიმართავს, ჭეშმარიტებას გზიდან გადაუხვევს და თევხიდის, (თეიზმის) კანონების შეცვლას შეეცდება. ასეთ ადამიანებს კუთვნილ უბედურებას დაატეხს თავს. თუკი გააჭიანურებს ან გარკვეულ დრომდე გადაავადებს ესეც მისი სიბრძნის ნაწილია. სხვა აიათში კი ნათქვამია: „**სულჰი” მშვიდობა (ყოველთვის)** საუკეთესოა. (სურა ნისა აიათი 128)

როგორც ზემოთხსნებულ აიათებში ჩანს, უზენაესიალლაპის ნებაა, რომ ადამიანებმა მშვიდად და ძმურად იცხოვრონ. გამომდინარე აქედან, ძმური ცხოვრებისთვის ზიანის მიყენების ყოველგვარ ინტრიგნულ საქციელს კრიძალავს. ამ საკითხთან დაკავშირებით წმინდა ყურანში ნათქვამია: „**გეკითხებიან შენ ნადავლის თაობაზე, უპასუხე: ნადავლი ალლაპისა და შუამაგალისაა.** მაშე, გეშინოდეთ ალლაპისა და გამოასწორეთ თქვენს შორის არსებული; პმორჩილებდეთ ალლაპასა და შუამაგალსა მისსა, თუკი ხართ მორნმუნებინი“ (სურა ენფალი, აიათი 1) წმინდა შუამაგალი ბრძანებს: მორწმუნის შეურაცხყოფა ცოდვილობის ტოლია, ხოლო მის წინააღმდეგ ბრძოლა -ურნმუნოებაა.

ამისდა მიხედვით, თუკი ორ მუსლიმ ჯგუფს შორის გაუგებრობას ან ჩხუბს ექნება ადგილი, მეორე მხარე მაყურებლის როლში ვერ გაჩერდება, იგი ვალდებულია მათ შესარიგბლად ყველაფერი გააკეთოს. თავდამსხმელი სიმართლის გზაზე უნდა დააყენოს და ორივე მხარეს შორის მშვიდობის დასამყარებლად სამართლიანი ნაბიჯი უნდა გადადგას.

გამომდინარე აქედან, ისე როგორც შეიძლება სკანდალური ორი მხარე იყოს, ორი ოჯახი, ორი გვარი, ორი ტომი, ორი ქალაქი, ასევე შესაძლებელია იყოს ორი დამოუკიდებელი ქვეყანა. იმისათვის, რომ ქვეყანამ საშინაო მშვიდობა დაამყაროს, საჭიროა ქვეყანა იყოს სათანადოდ ძლიერი. ქვეყანა, რომელსაც თავისთვის საკმარისი ძალა არ გააჩნია, როგორც საშინაო, ასევე საგარეო თავდასხმების ობიექტად იქცევა. ისლამი სიძლიერეს მშვიდობის დამყარების საშუალებად გამოიყენებს.

სურა "ფათიჰა" განმარტება

1. სახელითა ალლაჰისა მოწყალისა, მწყალობლისა.

როგორც ვიცით უზენაესი ალლაჰი თავისი სრულყოფილი და უზადო ღვთიური თვისებებიდან გამომდინარეთა ყვანის ცემას იმსახურებს. მისი ეს სახელები ადასტურებს მის უდიდეს მოწყალებას, რომელიც მოიცავს ყოველ საგანსა და არსებას. ალლაჰის მოწყალებას სრულად ის ღვთისმოშიში მონა-მორჩილები და იმსახურებენ, რომლებიც მისი შუამავლების გზას მიჰყვებიან, ხოლო ყველა დანარჩენი არსება ალლაჰის მოწყალების მხოლოდ ნაწილს მიიღებს. საჭიროა იმის ცოდნა, რომ ყველა ღვთისმეტყველი ერთსულოვნად ლაპარაკობდა ალლაჰის რწმენისა და მისი ღვთიური თვისებების და-

ჯერების აუცილებლობაზე. ალლაჰი მოწყალე და მწყალობელია, ანუ მისი მოწყალება მის მონა-მორჩილებზე ვლინდება. ყველა სიკეთე უზენაესი ალლაჰის უზვი მოწყალების გამოვლინებაა. იგივე შეიძლება ითქვას უზენაესი ალლაჰის სხვა თვისებებზეც. ის ყოვლისმხედველია და ფლობს ცოდნას ყველა არსებულზე. ის ყოვლისშემძლეა, ანუ განკარგავს ყველა არსებას.

2. ქება-დიდება ალლაჰს, სამყაროთა გამჩენება.

ეს არის ალლაჰისადმი ქების აღმვლენი სიტყვები იმ სრულყოფილი თვისებებისა და ქმედებებისათვის, რომელსაც ის განაგებს ან მოწყალებით ანაც სამართლიანობით.

მთელიქება-დიდებამასეკუთვნის და ის მას მთლიანად და სრულად იმსახურებს. მხოლოდ ის მბრძანებლობს მთელ სამყაროზე. მან გააჩინა სამყარო, უზრუნველპყო მისი მცხოვრები საარსებო საშუალებებით და უზოდა მათ უდიდესი სიკეთები, რომელთა გარეშეც ისინი ვერ იარსებებენ. ყველა სიკეთე, რომლითაც მის მიერ გაჩინილი არსებები სარგებლობენ, მის მიერაა ნაბოძები. უზენაესი ალლაპის მბრძანებლობა ორი სახისაა: უნივერსალური და კერძო. უნივერსალური მბრძანებლობა გამოიხატება იმაში, რომ ის აჩენს ქმნილებებს, ზეგარდმოუკლენს მათ სარჩოს და უჩივენებს სწორ გზას, რომლის წყალობითაც მათ ამ სამყაროში თავიანთი ცხოვრების კეთილმოყობა შეუძლიათ. კერძო მბრძანებლობა ვლინდება იმაში, რომ უზენაესი ალლაპი აღზრდის თავის საყვარელ მონა-მორჩილებს ღვთიური სულისკვეთებით, ეხმარება მათ რწმენის შეძენასა და სრულყოფაში, იცავს მათ ყველაფრისგან, რასაც მათი პირდაპირი გზიდან გადაყვანა და უზენაესი ალლაპისგან დაშორება შეუძლია. ამ მრძანებლობის არსი იმაშია, რომ უზენაესი ალლაპი თავის მონა-მორჩილებს უმსუბუქებს გზას სიკეთისკენ და იცავს მათ ყოველგვარი სიავისგან. შესაძლოა, სწორედ ამის გამო შუამავლები საკუთარ ლოცვებში უზენაესი ალლაპს თავიანთ მბრძანებელს უწოდებდნენ. მათი მისწრაფებებიც დაკავშირებულია მხოლოდ უზენაესი ალლაპის კერძო მბრძანებლობასთან. ამ აიათში უზენაესმა საკუთარ თავს სამყაროთა ღმერთი უწოდა, რითაც ხაზი გაუსვა იმას, რომ მხოლოდ ის, ერთი აჩენს, მართავს და სიკეთით ასაჩუქრებს. ის მდიდარია და თავისი გაჩინილები არაფერში სჭირდება, პირიქით, ყველა არსებას სჭირდება ის და ყოველმხრივ დამოკიდებული არიან მასზე

3-4. უფალს უწოდებენ მას, რომელიც ფლობს განუსაზღვრელ ძალაუფლებას და შესაბამისად წება აქვს ბრძანოს და აკრძალოს, დაასაჩუქროს და დასაჯოს, სრული

მბრძანებლობა განახორციელოს თავის გაჩინილებზე. თუ ვის ეკუთვნის ნამდვილი ძალაუფლება, ეს ნათელი განკითხვის დღეს გახდება. ამ დღეს ადამიანებს სრულად მიეზღვებათ კეთილი და ცუდი საქმეებისთვის. სწორედ ამ დღეს ყველა გაჩინილი არსებები ნათლად დაინახავენ ალლაპის ძალაუფლების, სამართლიანობისა და სიბრძნის სრულყოფილებას. ისინი დაკარგავენ ყველაფერს, რასაც ადრე ფლობდნენ. მეფები და ქვეშემრდომები, მონები და თავისუფალი ადამიანები—ყველანი თანასწორნი იქნებიან ალლაპის წინაშე, მის სიდიადესა და სიძლიერეს დაემორჩილებიან. ისინი მის განაჩენს დაელოდებიან, ჯილდოს წყურვილითა და ანგარიშსწორების შიშით. აი, რატომ უწოდა უზენაესმა ალლაპმა საკუთარ თავს განკითხვის დღის მბრძანებელი, მიუხედავად იმისა, რომ მისი ძალაუფლება ყველა დროზე ვრცელდება.

5. ამ აიათს აქვს შემდეგიაზრი: თაყვანს გცემთ მხოლოდ შენ და სხვას არავის, შეგთხოვთ დახმარებას მხოლოდ შენ და სხვას არავის. თაყვანისცემა დგას ვედრებაზე წინ და მსგავსი განვითარება არის საერთოში კერძოს ჩართვის მაგალითი იმიტომ, რომ ჩამოთვლის დროს მიღებულია, რომ საერთო კერძოზე წინ დავაყენოთ. ამასთან ერთად ასეთი თანამიმდევრობა უჩვენებს იმას, რომ უზენაესი ალლაპის წება მისი მონა-მორჩილების უფლებებზე უზენაესია.. თაყვანისცემა არის მცნება, რომელიც მოიცავს როგორც სულით, ასევე სხეულით ნათქვამ ყველა სიტყვას და შესრულებულ ყველა ქმედებას, რომელიც ალლაპს უყვარს და იწონებს. ვედრება დახმარებაზე არის მიმართვა უზენაესი ალლაპისადმი სიკეთის მიღებისა და სიავისგან დაცვის თხოვნით, რომელიც განმსჭვალულია იმის რწმენით, რომ ეს ვედრება აუცილებლად ახდება. სწორედ თაყვანისცემა და ვედრება დახმარებაზე არის მარადიული ბედნიერების მოპოვებისა და ყოველგვარი ბოროტებისგან დაცვის ნამდვილი საშუალება. გარ-

და ამისა, ხსნის სხვა გზა არ არსებობს. აი, რატომ არის ძალიან მნიშვნელოვანი იმის ცოდნა, რომ თაყვანისცემა თავის ნამდვილ აზრს მხოლოდ მაშინ იძენს, როცა ის აღლაპის გულისთვის მისი შუამავლის დარიგებებთან სრულ შესაბამისობაში სრულდება. ამ ორი პირობის დაცვის გარეშე ყოველგვარი თაყვანისცემა უაზრობაა. მიუხედავად იმისა, რომ ვედრება დახმარებაზე თაყვანისცემის ერთ-ერთი ფორმაა, უზენაესმა აღლაპმა ის ცალკე მოიხსენია იმიტომ, რომ თითოეული რიტუალის შესრულებისას მონა-მორჩილს დიადი გამჩენის დახმარება ესაჭიროება. მისი დახმარების გარეშე ადამიანი ვერასდროს შეძლებს ღვთიური ბრძანებების განუხრელად შესრულებასა და ცოდვებისგან გარიდებას.

6. ეს სიტყვები ნიშნავს შემდეგს: გვიჩვენე პირდაპირი გზა, დაგვაყენე მასზე და დაგვეხმარე იმაში, რომ ამ გზას მივყვეთ. ამ ნათელ გზას მიყვავართ აღლაპამდე და ის სამოთხით მთავრდება, მასზე გავლა მხოლოდ იმ ადამიანს შეუძლია, ვინც ჭეშმარიტებას შეიცნობს და საქმეებში მისით იხელმძღვანელებს. ეს სიტყვები ასევე ნიშნავს იმას, რომ მიგვიყვანე პირდაპირ გზასთან და გაგვატარე მასზე. პირველი ნიშნავს ისლამის მიღებას და ყველა დანარჩენი სარწმუნოებისგან განდგომას, ხოლო მეორე—რელიგიის კანონების შესწავლას და ცხოვრებაში მათ განხორციელებას. ეს არის ისლამში ერთ-ერთი ყველაზე სასარგებლო, ღრმა და ყოველმხრივი ვედრება. უზენაესმა აღლაპმა ადამიანები დაავალდებულა, რომ მას ამ სიტყვებით მივმართოთ ნამაზის თითოეულ მუხლში იმიტომ, რომ ყველა ადამიანს ღვთიური დახმარება ესაჭიროება.

7. პირდაპირი გზა—ეს არის იმ შუამავლების, შეჰიდებისა და სწავლულთა გზა, რომლებიც უზენაესმა აღლაპმა ნეტარჟყო.

ეს არ არის იმათი გზა, რომლებსაც თავს დაატყდათ სამყაროს გამჩენის რისხვა, უარყვეს ჭეშმარიტება და ზურგი აქციეს მას. სწორედ ასეთი ხვედრი ერგოთ იუდეველებსა და მათ მსგავს ადამიანებს.

**მხოლოდ შენ გცემთ
თაყვანს და მხოლოდ
შენგან ვითხოვთ
შეწევნას!
გვატარე სწორი
გზით!**
 (სურა ფათიჰა, აიათი 1/4-5)

მიუხედავად თავისი ლაკონურობისა ეს სურა შეიცავს იმას, რაც ყურანის სხვა სურებში არ არის. მასში არეკლილია ერთომერთიანობის სამი შემადგენელი. ის, რომ ყველაფერს უზენაესი აღლაპი განკარგავს, გამოხატულია შემდეგი სიტყვებით „სამყაროთა უფალი“ იმის რწმენა, რომ მხოლოდ აღლაპი იმსახურებს თაყვანისცემას, გამოხატულია სიტყვებში „მხოლოდ შენ—ერთს გეთაყვანებით და დახმარებას შეგთხოვთ“, ხოლო იმის რწმენა, რომ მხოლოდ აღლაპი ფლობს შესანიშნავ სახელებსა და თვისებებს

გამომდინარეობს სიტყვებიდან „ქება-დიდება აღლაპს“ ერთომერთიანობის ეს შემადგენელი გულისხმობს უზენაესი აღლაპის ყველა სახელისა და თვისების დაჯერებას, რომლითაც მან საკუთარი თავი აღწერა ან როგორც მის შესახებ წმინდა მუჰამედი საუბრობდა. ამასთან ღვთიურ თვისებებს მათი ჭეშმარიტი მნიშვნელობა არ უნდა მოვაკლოთ და გაჩენილთა თვისებებს არ უნდა გავუთანაბროთ.

ამასთან ერთად ეს სურა შეიცავს მოწოდებას უზენაესი აღლაპისადმი გულწრფელი მსახურებისა და დახმარებისთვის მხოლოდ მისი მოხმობის შესახებ სწორედ ამაში მდგომარეობს ამ სიტყვების არსი. „მხოლოდ შენ, ერთს გეთაყვანებით და დახმარებას შეგთხოვთ“ ქება-დიდება კი აღლაპს ეკუთვნის, სამყაროთა უფალს!.

გასამრჯელოს დისტანცია

ებუ იუსუფს ებუ ჰანიფეს შექებით სია-
მაყის გრძნობა გაუჩნდება და მის გაკვეთი-
ლებს მიატოვებს. შექმნის საკუთარი გაკვე-
თილების წრეს და დაინტებს მოსწავლეების
აღზრდას. მაგრამ ებუ ჰანიფე ფიქრობდა,
რომ მას ჯერ კიდევ ბევრი რამ ჰქონდა
სასწავლი და საამისოდ მზად არ იყო. ებუ
ჰანიფეს უნდოდა ებუ იუსუფისთვის ეგრ-
ძნობინებინა, რომ სწავლებისთვის სათანა-
დო ცოდნა არ ჰქონდა და ამიტომაც მასთან
თავის ერთ-ერთ მოსწავლეს ელჩის რანგ-
ში გაგზავნის და დაარიგებს: ებუ იუსუფს
ჰქითხე, პიროვნებამ, რომელმაც ტანისამო-
სი გასარეცხად მრეცხავს დაუტოვა და რო-
დესაც გარეცხილი ტანისამოსის ასაღებად
გაიარა ნახა, რომ თავისი კუთვნილი ტან-
საცმელი მრეცხავს მითვისებული ჰქონდა,
თუმცა მეორეჯერ რომ გაიარა მრეცხავმა
გარეცხილი ტანისამოსი მესაკუთრეს მისცა.
კითხვა მდგომარეობს შემდეგში: აღნიშნულ
მდგომარეობაში მრეცხავი იმსახურებს თუ
არა გასამრჯელოს? თუკი გიპასუხებს, რომ
დიახ მრეცხავი აუცილებლად იმსახურებს
გასამრჯელოს უთხარი, რომ ცდება. მაგრამ
თუკი გეტყვის, რომ არა, ის ასეთ შემთხვე-
ვაში არ იმსახურებს უთხარი, რომ ჰასუხი
ისევ მცდარია. ებუ ჰანიფეს მიერ მივლინე-
ბული პიროვნება ასეც მოიქცა და ანალო-
გიური კითხვით ებუ იუსუფს მიმართავს.
ებუ იუსუფმა უპასუხა: დიახ, მრეცხავი გა-
სამრჯელოს აიღებს. თუმცა ეს პიროვნე-
ბა ეტყვის, რომ თქვენი ჰასუხი მცდარია.

ებუ იუსუფი საკითხზე ღრმად ჩაფიქრდება
და რამდენიმე ხანში ისევ უპასუხებს: -არა
მრეცხავი ამ შემთხვევაში გასამრჯელოს არ
იმსახურებს. ელჩმა ისევ უთხრა, რომ მისი
ჰასუხი მცდარი იყო. ებუ იუსუფი მიხვდა რა
მდგომარეობის სირთულეს, ადგა და თავის
მასწავლებელ ებუ ჰანიფესთან მივიდა.

ებუ ჰანიფემ დაინახა, რა ებუ იუსუფი
მასთან მისული, ჰყითხა: როგორც ვფიქრობ
შენ იმ მრეცხავის გასამრჯელოს საკითხმა
მოგიყვანა ჩემთან. შემდეგ მათ შორის ასე-
თი საუბარი შედგა:

ებუ ჰანიფე – დიდება გამჩენს. ვის ვხე-
დავ ამას, რომ დაბრძანებული და უზენაესი
ალლაჰის შესახებ საუბრობს. სინამდვილეში
მას გასამარჯელოს აღების საკითხთან და-
კავშირებით საქმაო ცოდნა არ მოეპოვება.

ებუ იუსუფ – ეი, ებუ ჰანიფე თუ შეიძლე-
ბა მასწავლეთ ამ საკითხის სიბრძნე.

ებუ ჰანიფე – კარგით. ეს საკითხი ორ მხ-
რივად „მითვისების შემდეგ და მითვისებამ-
დე“ განიხილება. თუკი მრეცხავმა ტანისა-
მოსი ჯერ მიითვისა და მერე გარეცხა, მაშინ
კლიენტისგან გასამრჯელოს არ იმსახურე-
ბს, ვინაიდან ტანისამოსი მისთვის გარეცხა.
მაგრამ თუკი მითვისებამდე გარეცხა, ე ი.
ტანისამოსი კლიენტისთვის გარეცხა და შე-
საბამისად გასამრჯელოს იმსახურებს.

ებუ ისუფი მიხვდება რა თავის შეცდო-
მას, შეწყვეტს თავის მიერ შექმნილ გაკვე-
თილებს და ისევ ებუ ჰანიფეს გაკვეთილებს
დაუბრუნდება.

სამთვეული

დანიელ მოღვაძე

ჰადისში უკეთილშობილესი მუხამმედ შუამავლის შემდეგ ვედრებას ვკითხულობთ:

„ლმერთო დალოცე ჩვენთვის ეს თვეები (სამთვეული, რეჯები, შალბანი და რამაზანი) და მოგვასწარი რამაზანს.“

სიტყვა „ეშპურუ სელას“ არაბული ტერმინია, რომელიც მადლმოსილ, „სამთვეულს“ უკავშირდება. ეს თვეები მთვარისეული კალენდრის მიხედვით შევიდე, მერვე და მეცხრე თვეებია, რომლებიც „რეჯების, შალბანისა და რამაზნის მთვარის სახელით არის ცნობილი.

ისე როგორც მზის კალენდარი, ასევე მთვარისეული კალენდარიც 12 თვისგან შედგება, ოლონდ ეს უკანასკნელი ჯამში 354 ან 355 დღეს შეადგენს. იმ დროისათვის არაბი ხალხი მთვარის კალენდარს იყენებდნენ და მთვარის სიდიდის მიხედვით იგებდნენ, თუ თვის რომელ რიცხვში იმყოფებოდნენ. მზეს უფრო მეტად დღის საათების გასარკვევად მიმართავდნენ. მთვარის კალენდარი, მზის კალენდართან შედარებით ათი დღით ნაკლებია, რაც ყოველწლიურად ათ დღით უკან მოინევს.

„სამთვეული“ წელიწადის ის ძვირფასი დროა, როცა მუსლიმი საზოგადოების გულებში სულიერი ატმოსფერო პიკს აღწევს. ვინაიდან ეს ის თვეებია, როცა უზენაესი ალლაპის მოწყალება ჭეშმარიტ მორწმუნებზე უსაზღვროდ გადმოედინება. წმინდა ჰადისში ვკითხულობთ, რომ ჩვეულებრივ დროს გაკეთებული ერთი სიკეთის სანაცვლოდ ათი მადლი იწერება, სამთვეულის პერიოდში კი ეს მადლი გაცილებით უფრო მეტია.

სამთვეულის პერიოდში გვხვდება ძვირფასი რელაიბის, მიღრავის, ბარათისა და ყადირის ღამეები. ეს ის პერიოდია, როცა ღვთიური მადლი უფრო მეტად გარდმოიღვრება დედამიწაზე.

სამთვეულის მნიშვნელობასთან დაკავშირებით ჰადისში წერია: საყვარელი მუჰამედ შუამავალი ამბობს:

„რეჯები ალლაპის, შალბანი ჩემი, ხოლო

რამაზანი ყველა მორწმუნის მთვარეა“ (ბუჰარი)

წმინდა შუამავალი მუსლიმებს რამაზნის მთვარეში სავალდებულო მარხვასთან ერთად რეჯებისა და შალბანის მთვარეში მარხვას ურჩევდა და ახალისებდა. როგორც ჰადისებიდან ირკვევა, წმინდა მუჰამედი გარდა რამაზნის მთვარისა, ყველაზე მეტს რეჯებისა და შალბანის მთვარეში მარხულობდა.

მართლმორწმუნეთა დედა, ძვირფასი აიშე, ამ საკითხთან დაკავშირებით მოგვითხრობს: „უკეთილშობილესი შუამავალი სხვა არცერთ მთვარეში არ მარხულობდა იმაზე მეტს, ვიდრე შალბანის მთვარეში. აგრეთვე დიადი გამჩენის წინაშე ყველაზე მეტად ის ღვთისმსახურებაა მისაღები, რომელიც ცოტა, ოლონდ ხშირად ხრულდება.

სამთვეული რამდენადაც ძვირფასი არ უნდა იყოს, წმინდა ყურანის მადლმოსილებას ვერ შეედრება. სამთვეულის სიძვირფას არანაირი მნიშვნელობა არ ექნება ჩვენთვის მაშინ, თუკი ამ თვეებში არ შევასრულებთ ნებაყოფლობით ღვთისმსახურებებს ან ჩადენილ შეცდომებს არ მოვინანიებთ.

სამთვეულის დადგომამ უპირველესად ჩვენში უნდა განაახლოს სულიერების ძალა. ამ თვეებში შეძლების ფარგლებში ვისურვოთ და გავცეთ მოწყალება. მაშინ, როცა ვალდებული ვართ ზექათისა და ფითრის მოწყალება წელიწადში ერთხელ გავცეთ, ჩვეულებრივი მოწყალების გაცემის მხრივ კარები ყოველთვის ღიაა. სულ მცირე ის მაინც გავაკეთოთ, რომ ხშირად გავიხსენოთ წმინდა შუამავლის ჰადისი, რომელშიც ნათქვამია: „სულიერ ძმაზე გაღიმებაც კი მოწყალებაა“. საკუთარ თავთან დავრჩეთ მარტო და ვკითხოთ, როგორი ვართ გარშემომყოფა მიმართ, დავივიწყოთ თუკი გაგვაჩნია ვინმეს მიმართ წყენა და გაუტანლობა. ეს ჩვენ სანიმუშო ადამიანად ჩამოყალიბების სტიმულს მოგვცემს.

შეგახსენებთ, რომ მიმდინარე 2015 წელს სამთვეული იწყება 20 აპრილს.

აღამ შანთაძე

ვაჭრობა ოდითგანვე იყო ადამიანთა შორის ურთიერთობის ერთ-ერთი საშუალება და შემოსავლის წყარო. თვით შუამავლებიც მისდევდნენ ვაჭრობას. ჩვენი სარწმუნოებით ქებულნი არიან სუფთა, ალალი ვაჭრები. შუამავალი ნამდვილი, მორწმუნე ვაჭრების შესახებ ასე ბრძანებს: „ალალმართალი და სანდო ვაჭარი შუამავლების, მართალი ადამიანებისა და შეჰიდების გვერდითაა.“

სხვა ჰადისში მორწმუნები წახალისებული არიან ვაჭრობისკენ: „ივაჭრეთ, ათი სარჩოდან -ცხრა ვაჭრობაშია.“

ნამდვილი, მორწმუნე ვაჭარი რამდენიმე თვისებით უნდა ხასიათდებოდეს, მათ შორის, ვაჭარში თუ ეს სამი თვისება არ იქ-

ნება, ის ამქვექნადაც და იმქვეყნადაც წაგებულია:

1. ენა უნდა ჰქონდეს სიმართლის მოლაპარაკე ტყუილის, ფიცისა და ლაყბობისაგან თავისუფალი;
2. გული უნდა ჰქონდეს შურის, მზაკვრობისა და ღალატისგან თავისუფალი;
3. ჰარასკევისა (ჯუმის) და სხვა ნამაზები სისტემატიურად უნდა შეასრულოს, ვაჭრობამ ის სავალდებულო ლოცვები და ისლამის საჭირო ცოდნის მიღებისაგან არ უნდა მოწყვიტოს.

ყურანში ვკითხულობთ: „კაცთ, რომელთაც ვაჭრობა და ყიდვა-გაყიდვა ვერ მოსწყვეტს ალლაჰის მხსენიებას, ლოცვის აღვლენას და ზექათის გაღებას, მათ ეში-

ნიათ დღის, როცა შეძრწუნდება გულნი და თვალი.“ (სურა ნური, 37)

კეთილშობილი აღი ამბობდა: „თუ ვაჭარმა არ იცის ვაჭრობის შესახებ რელიგიური წესები, ყელამდე ვახშშია ჩაძირული.“

წმინდა ომარი კი დასძენდა: „მათ, ვინც არ იცის ვაჭრობის რელიგიური წესები, ჩვენს ქუჩებში ნუ ივაჭრებენ.“

როდესაც წმინდა ომართან ვიღაცის შექებას დაიწყებდნენ, შეეკითხებოდა:

-გიმგზავრია იმ პიროვნებასთან ერთად?

-გიმეზობლია იმ პიროვნებასთან ერთად??

-გივაჭრია იმ პიროვნებასთან ერთად?

თუკი პასუხი იქნებოდა არა, მაშინ ეჭყოდა, თქვენ მას ბოლომდე ვერ იცნობთ, ამიტომ ნუ შეაქებთო.

ისლამის ერთ-ერთი დიდი სწავლული სუფიანი სევრი ამბობდა: „ჩვენს ქუჩებში წვერ-ულვაშით კარგ ტანსაცმელში გამოწყობილმა ვაჭართა გარეგნობამ არ მოგხიბლოთ, მათ ტანსაცმელში მგლები ბინადრობენ. მოერიდეთ: მდიდარ მეზობლებს, ფულის სანაცვლოდ ყურანის მკითხველებს და უსამართლო სახელმწიფო ჩინოვნიკებზე მორჩილ ისლამის სწავლულებს.“

სუფიანი სევრი ძალიან დიდ ყურადღებას აქცევდა ჰალალი ლუკმით კვების საკითხს. რამეთუ სხეული, რომელიც ჰალალით არ იკვებება, ღვთისმსახურებისკენ არ მიიღოვის. ერთხელ მას ჰქონდეს:

-რომელ მნიშვნელი (საფში) უფრო მაღლია ლოცვის აღსრულება?

ასე უპასუხა: „ყურადღება მიაქციეთ

ალალი ლუკმით საზრდოობთ თუ ჰარამით, არ აქვს მნიშვნელობა მეჩეთში ლოცვისას რომელ მნიშვნელი დადგებით.“

თვით წმინდა შუამავალიც მეჩეთში ყოველთვის ერთ ადგილას არ მოკალათდებოდა, არ უნდოდა მას, რომ რომელიმე ადგილს მისი ადგილი დარქმეოდა და ის საზოგადოების ზრუნვის ცენტრი გამხდარიყო.

ერთ-ერთი სწავლული იბნ აბბასი ამბობდა, რომ ჰალალის მოგება უფრო ძნელია, ვიდრე მთის მთაზე შეჯახებაო.

თუმცა აქვე ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ სიმშვიდე და ბედნიერება ჰალალით მონაპოვარშია. ამიტომ სჯობს ცოტა იყოს, ძნელად ნაშოვარი იყოს, მაგრამ ჰალალი იყოს.

წმინდა ებუ ბექირს ერთი მონაცყავდა, რომელიც ყოველ საღამოს კერძებს უზიდავდა. ჭამის წინ ებუ ბექირი შეეკითხებოდა, ეს კერძი ჰარამი გზებითაა ნაშოვარი თუ ჰალალით და მონაროცა ეტყოდა ჰალალი გზებით ვიშოვეო, მხოლოდ ამის შემდეგ მიირთმევდა. ერთ საღამოს კი ისე ივახშმა, რომ მონისთვის არ უკითხავს კერძები ჰალალი გზებით იყო ნაშოვარი თუ არა. როდესაც ჭამა დაასრულა, მონამ ჰკითხა:

-დღეს რატომ არ მკითხე კერძი ჰალალია თუ ჰარამი. ებუ ბექირი მაშინვე შეკრთა და ჰქონდეს:

-საიდან მოიტანე, ჰალალი გზებით იშოგ თუ ჰარამით?
მონამ უპასუხა:

-უმეცრების ხანაში ერთ არაბს ჯადო გავუკეთე, მაშინ გასამრჯელო ვერ მომცა, დღეს შემხვდა და რაც ვალი ჰქონდა გადამიხადა, იმ ფულით მოგიტანე ამაღლამდელი

ვახშამიო.

წმინდა ებუ ბექირმა მაშინვა პირში თითო იკრა რათა დებინება დაეწყო. ცოტა სნის შემდეგ შუამავლის შემდეგი ჰადისი წარმოთქვა: „ალლაჰი ჰარამით ნასაზრდოებ სხეულს სამოთხეში არ შეიყვანს.“

ვინც ჰალალს და ჰარამს უფრთხილდება, საეჭვო რამებისგანაც თავი შორს უნდა დაიჭიროს. შუამავლი ბრძანებს: „ჰალალი ცნობილია, ჰარამიც ცნობილია. მათ შორის არსებობს საეჭვო რამები, რომელთა შესახებაც ადამიანთა უმრავლესობამ არ იციან ჰარამია თუ ჰალალი. ვინც საეჭვო რამებს მოერიდება, რნმენას და ღირსებას დაიცავს. ვინც არ მოერიდება, დროთა განმავლობაში ჰარამში ჩავარდება. ეს მდგომარეობა მსგავსია მეცხვარის, რომელიც საკუთარ ფარას სხვის მინდორზე მწყემსაცს, ყოველთვის არსებობს სხვის ტერიტორიაზე ცხვრის გადასვლის რისკი. გახსოვდეთ, ყველა სახელმწიფოსთვის არსებობს ტერიტორია, სადაც მას შესვლა ეკრძალება, ალლაჰის მიერ აკრძალული საზღვრებიც ჰარამებია. გახსოვდეთ, ადამიანის სხეულს ერთი ორგანო გააჩნია, თუ ის ორგანო სუფთა იქნება, მთელი სხეული სუფთად დარჩება, ხოლო თუ ის ორგანო დაბინძურდება, მთლიანი სხეული მოიშლება. იცოდეთ, რომ სხეულის ეს ორგანო გულია.“ (ბუჰარი, იმან, 39; მუსლიმ, მუსაქათ, 107)

შუამავლის თანამიმდევრთაგან მუაზ ბინ ჯებელის მიერ გადმოცემულ ჰადისში ვკითხულობთ: „განკითხვის დღეს ადამიანი ქვემოთ მოცემულ ოთხ შეკითხვას ვიდრე პასუხს არ გასცემს, ადგილიდან ფეხს ვერ მოიცვლის:

1. სიცოცხლე სად გაატარე?

2. სხეული, ჯანმრთელობა როგორ გახარჯე?

3. ცოდნის მიხედვით იცხოვრე თუ არა?

4. ქონება საიდან იშოვე და სად დახარჯე?

ფარისეველი ადამიანი ქონებას სიხარბით ეუფლება, ყოველთვის ეჭვის, შიშის ქვეშაა, ებლაუჭება ქონებას, რომ არ გამოელიოს, სხვის დასანახად ხარჯავს მას. ყურანში ფარისეველი ვაჭრების შესახებ ასეა გადმოცემული: „აი ისინი, რომელთაც ჭეშმარიტების ფასად ცდომილება იყიდეს. მათი ეს ვაჭრობა კი სარფიანი არ გამოდგა, რადგან ვერ გაიგნეს გზა ჭეშმარიტი.“ (სურა ბაყარა, 16)

მორწმუნე ადამიანი კი არასოდეს იბრძოლებს ქონებისთვის, რასაც ღმერთი უბოძებს, იმით იქნება კმაყოფილი და ყველაფერს ალლაჰის გზაზე დახარჯავს. ყურანში ვკითხულობთ: „აი წიგნი, რომელშიც არ არსებობს ეჭვი და ჭეშმარიტი გზის მაჩვენებელია ღვთისმოშობთათვის. რომელთაც სწამთ უხილავის, ლოცვას აღავლენენ ჭეშმარიტად და, რაც ვუწყალობეთ, გაიღებენ იქიდან (ღვთის გზაზე).“ (სურა ბაყარა, 2-3)

თუ გვსურს, რომ ჩვენი მონაგები ალალი იყოს, შემდეგ ხუთ რამეს უნდა მივაქციოთ ყურადღება:

1. ქონების მოგების გამო, ღვთისმსახურებას არ უნდა მოვწყდეთ. ყურანში ვკითხულობთ: „ჰეი თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! არ მოგაცდინოთ თქვენ თქვენმა ქონებამ და შვილებმა ალლაჰის მოსხენიებისავან, რამეთუ ვინც იქმს ამას, სწორედ ისინი არიან წაწყმედილნი.“ (სურა მუანფიუნი, 9)

2. ქონების მიღების გამო არავის უფლება არ უნდა შევლახოთ და არავინ საფრთხეში არ უნდა ჩავაგდოთ (არც ერთი სულიერი - ადამიანი თუ ცხოველი). ალალპი გვიპრძანებს: „არაკანონიერად არ შეუჭამოთ ერთმანეთს ქონება და არ ჩაიდინოთ შევნებულად ეს; ქრთამი არ მისცეთ მსაჯულთ, რათა ხალხს ქონების ერთი ნაწილი შეუჭამოთ უსამართლოდ.“ (სურა ბაყარა, 188)

3. იმდენის გამომუშავებაზე უნდა ვიზრუნოთ, რამდენიც საკმარისი იქნება ჩვენი და ჩვენი ოჯახის რჩენისათვის, მიზანი გამდიდრება არ უნდა იყოს. ყურანში ნაბრძანებია: „ჰეი თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! უეჭველად, უმეტესი მწივნობარი და ბერი უსამართლოდ მიირთმევენ ხალხის ქონებას და აცდუნებენ მათ აღლაპის გზიდან. და რომელნიც აგროვებენ ოქროსა და ვერცხლს, ხოლო არ გაიღებენ მას აღლაპის გზაზე (არ გაადაიხდიან ზექათს და არ გასწევენ ქველმოქმედებას), მაშინ ამცნე მათ მწარე სასჯელი! იმ დღეს გაშანთებული იქნება ჯოჯონეთის ცეცხლზე მათი ზედაპირი, გაახურებენ და დაიდალება შუბლნი მათნი, და ფერდნი მათნი, და ზურგნი მათნი: აი, ესაა, რაც მოაგროვეთ თქვენი სულისთვის. მაშ, იგემეთ ის, რასაც აგროვებდით!“ (სურა თევბე, 34-35) უნდა აღინიშნოს, რომ ამ აიათების მოვლინების შემდეგ შუამავალმა ბრძანა: „წყულიმც იყოს ოქრო და ვერცხლი.“ თანამიმდევრებმა ჰკითხეს: -მაშ, რა შევაგროვოთ ალლაპის შუამავალო? შუამავალმა უპასუხა: „ვედრების მკეთებელი ენა, ალლაპზე მადლობის გადამხდელი გული და რწმენაში თქვენი დამხმარე მეუღლე.“

4. შემოსავლის (ქონების) მიღებისათ-

ვის თავი ზედმეტად არ უნდა გადავღალოთ.

5. შემოსავალი (რიზყი) არ უნდა ჩავთვალოთ როგორც ჩვენი შრომით დამსახურებული, რამეთუ შრომის შედეგად ალლაპმა გვიპრძა ყველაფერი. ნამდვილი მორწმუნე ადამიანის ლექსიკაში სიტყვა „მე“ არ არსებობს, ყველაფერი ალლაპისგან მომდინარეობს.

არ არის მიზანშეწონილი ჰარამი გზებით მიღებული შემოსავლიდან ქველმოქმედების გაღება. რამდენიმე ჰადისი ამ საკითხთან მიმართებაში ასეთია:

„ვინც ჰარამი გზებით მონაგები ქონებისგან გასცემს სადაყას, დაეხმარება ნათესავებსან კიდევ ალლაპის გზაზე დახარჯავს, ის ადამიანი ყველა მისი ნამოქმედარით ჯოჯონეთში იქნება მოსროლილი.“

„თუ მონა-მსახური ჰარამი გზებით მონაგები ქონებიდან გასცემს სადაყას, ამით მადლს ვერ მოიგებს. ჰარამი მონაგებით ალლაპის გზაზე დახარჯული მას ხეირს ვერ მოუტანს. თუ ასეთ შემოსავლს შთამომავლობას დაუტოვებს მემკვიდრეობით, ეს უკანასკნელი მისთვის ჯოჯონეთის საგზალი იქნება.“

ისლამის ერთ-ერთი სწავლული იმრან ბინ ჰისანი ამბობს: „ალლაპი არ მიიღებს ჰარამი გზებით მიღებული შემოსავლით (მევაბშეობით, ქრთამით, ამანათზე ღალატით, მოტყუებით, ქურდობით) შესრულებულ ჰაჯობას, უმრას, ჯიჰადს, მოწყალებას, მონის განთავისუფლებას. ამ ხუთი (ჰარამი) გზით მონაგები ჩამოთვლილ ხუთ ღვთისმსახურებას გაანადგურებს.“

ბრძენი ხასან ბასრი კი შემდეგს გვირ-

ჩევს: „საუკეთესო შემოსავალი ტკბილად, სიკეთით მიღებული შემოსავალია, რომელსაც არ ახლავს მტრობა, წყენა, შუღლი, შური და ბოლმა. თქვენს შორის ყველაზე ცუდი ვაჭრები არიან ისინი, ვინც ვაჭრობისას ერთმანეთს ეჩხუბებიან, იფიცებენ და აფიცებენ.“

მუჰამმედ შუამავალს ჰკითხეს:

-ალლაჰის შუამავალო, რომელია ყველაზე საუკეთესო (ჰალალი) შემოსავალი?

შუამავალმა უპასუხა: „საკუთარი ხელით გამომუშავებული, ვაჭრობით მიღებული შემოსავალი, რომელსაც არ ახლავს ღალატი და საეჭვო რამ.“

დაუდ შუამავალი საკუთარი ხელით გამომუშავებულით საზრდოობდა.

შუამავალმა მასთან დასახმარებლად მისულ ერთ-ერთ ბედუინს შეშის დამზადება, გაყიდვა და ამით თავის რჩენა ურჩია.

ვაჭრობის დროს მევახშეობისგან თავი შორს უნდა დავიტოროთ. მევახშეობა (ჰროცენტი) ჰარამია, შესაბამისად ვახშით მიღებული შემოსავალიც ჰარამია. ვალი მევალეს უნდა დაუბრუნდეს იმ რაოდენობით, რა რაოდენობითაც გაიცა, ზედმეტის მოთხოვნა და აღება, ვახშია (ჰროცენტია) და ჰარამია. ყურანში ალლაჰი გვაფრთხილებს: „რომელნიც მევახშეობას ეწევიან, განკითხვის დღეს ვერ აღსდგებიან (სხვაგვარად), თუ არა ისე, როგორც აღსდგება ეშმაკის შეხებით გაგიუღებული. აი, ეს იმისთვის, რომ თქვეს მათ: ვაჭრობა ხომ იგივე მევახშეობა! ალლაჰმა კი ნებადართულჲყო ვაჭრობა და აკრძალა მევახშეობა.“ (სურა ჰადიდი, 18)

„ჰეი თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! ნუ აიღებთ პროცენტს, (მითუმეტეს) ორმაგი სარგებლით.... გეშინდეთ ცეცხლისა, რომელიც ურწმუნოთათვის იქნა გამზადებული“ (სურა ალი იმრანი, 130-131)

ვაჭრობისას ყურადღება უნდა მი-

ვაქციოთ შემდეგ საკითხებს:

1. სიმართლე და სამართლიანობა: ვაჭარმა ყოველთვის სიმართლე უნდა ილაპარაკოს. მოტყუებით, ფიცით, თაღლითობით - ერთი შეხედვით - მოკლე ვადაში შეიძლება მოგეჩვენოთ რომ თითქოს რაღაცას იგებთ, თუმცა დროთა განმავლობაში წაგება და მარცხი გარდაუვალი იქნება. იმქვეყნად კი მოტყუებულები შემოგედავებიან.

2. ზომა-წონის დაცვა: ალლაჰი გვიძრდანებს დავიცვათ ზომა და წონა: „...სრულად დაიცავით საზომი და სასწორი, არ წაართვათ ხალხს ის, რაც მათ ეკუთვნით, და არ გამოიწვიოთ არეულობა ქვეყნად (ურწმუნობითა და ურჩობით). (სურა ელ-რაფი, 85)

3. სავაჭრო საქონლის უნაკლობა. საქონელი უნდა იყოს უნაკლო, ან კიდევ თუ რაიმე ნაკლი გააჩნია, მყიდველს უნდა გავუმხილოთ. ჰადისში ვკითხულობთ: „მუსლიმი მუსლიმის და და ძმა. ნაკლის მქონე საქონლის გაყიდვა ჰალალი არაა.“

4. ფიცი: ყოვლად მიუღებელია ვაჭრობაში ფიცი. შუამავალი ბრძანებს: „ვაჭრობაში ბევრი ფიცისგან თავი შეიკავეთ, რამეთუ ფიცი დაგეხმარებათ გაყიდვაში, მაგრამ ბარაქიანობას წაიღებს თან.“

5. ზექათი: წელიწადში ერთხელ ქონების ზექათი უნდა გადავიხადოთ. ყურანში წახალისებულნი არიან ზექათის გადამხდელები და ქველმოქმედები: „უთხარი: უეჭველად ჩემი ღმერთი უმრავლებს ან უმცირებს სარჩის თავის მსახურთაგან იმას, ინებებს ვისაც. და რასაც დახარჯავთ, იგი მის ადგილს შეავსობს. და იგია საუკეთესო სარჩის მომმადლებელი.“ (სურა სებე, 39)

სისუტთაჭუ

ისკუნძღვის ნაბირაბე

შუა საუკუნეებს ხშირად წარმოადგენენ, როგორც მყრალ, ბნელ, უხეშ და ჭუჭუიან ხანად. მეხსიერებაში ლია სადინარები, ავადმყოფობები და სიმახინჯე ამოტივტივდება. არადა, ჰიგიენის საგნები, რომლებიც მე-10 საუკუნის ისლამური სამყაროს სააბაზანო ოთახებში შეგხვდებოდათ, წუნს არ დაუდებდა მათ, რომელთაც ჩვენ დღეს გამოვიყენებთ.

ისლამი როგორც სულიერ, ასევე ფიზიკურ სიწმინდესა და სისუფთავეზეა დამყარებული. ისლამის მიმდევრებს მოეთხოვებათ დაბანა უშუალოდ დაწოლის წინ და ადგომის შემდეგ, დღეში ხუთჯერ მათთვის აუცილებელია რიტუალური განბანვა. პარასკევ დღეს მუსლიმებისთვის, მთელი

სხეულის გულდასმით დაბანა მნიშვნელოვანია ერთობლივი ლოცვის წინ.

დავუბრუნდეთ მე-13 საუკუნეს, სახელგანთქმული ინჟინერ-მექანიკოსის ალ-ჯაზარის ცხოვრების ხანას. მისი ცოდნის წიგნი „გონებამახვილური მექანიკური მოწყობილობების“ შესახებ, რომელშიც *wudhu* მანქანებიც არის აღნერილი, ფასდაუდებელ პირველწყაროდ იქცა ინჟინერის სხვადასხვა დარგში მოღვაწე ადამიანებისთვის. თავად დარწმუნდით, რამდენად დახვეწილი და არტისტულია საინჟინრო მახვილგონიერების ეს ნიმუში თანამედროვე ხელსაბანებთან შედარებით! ეს *wudhu* მანქანა, რომელიც ლანგარზე მოკალათებულ ფარშევანგს განასახიერებდა, გადასატანი მოწყობილობა

იყო და მას სტუმარს მიართმევდნენ. სტუმარი ფრინველს თავზე ხელს დააჭერდა და რიტულური განბანისთვის საკმარისი წყალი ცხრა წვრილი ჭავლის სახით გადმოედინებოდა. ეს წყლის დაზოგვის საშუალებაც გახლდა. ზოგიერთი რობოტი დამატებით მოქმედებასაც ასრულებდა და სტუმარს პირსახოცსაც აწვდიდა.

მუსლიმებს სურდათ მართლაც სუფთა ყოფილიყვნენ და არა უბრალოდ წყალი შეესხურებინათ, ასე რომ ისინი საპონსაც ამზადებდნენ ზეთის (ჩვეულებრივი ზეითუნის ზეთის) შერევით ალ-ქალი-სთან (მარილის მსგავსი ნივთიერებაა). ამას ყველაზერს ადულებდნენ, საჭირო კონდიციამდე მიყავდათ, აცლიდნენ რომ გამყარებულიყო და შემდეგ აბანოებში, ანუ როგორც ისინი უწოდებდნენ, „ჰამამ-ებში“ იყენებდნენ.

ბოლო წლებში აღმოჩენილი მე-13 საუკუნის ხელნაწერი საპნის წარმოების სხვა რეცეპტსაც გვაწვდის. მაგალითად: აიღე

ცოტაოდენი ქუნჯუთის ზეთი, კალქვის ფხვნილი, სოდა და ცოტაოდენი კირი, შეურიე ერთმანეთს და აადულე. მიღებული მასა ყალიბში ჩაასხი და გააცივე. მიიღება მყარი საპონი. ევროპაში საპონი შინ დაბრუნებულმა ჯვაროსნებმა ჩაიტანეს, მაგრამ იმხანად მას ფართო გამოყენება არ ჰქონდა. მიუხედავად ამისა, მე-18 საუკუნეში საპნის წარმოება მნიშვნელოვან სამრეწველო დარგს შეადგენდა, განსაკუთრებით სირიაში. ანარმოებდნენ როგორც ფერად, სურნელოვან, ისე სამედიცინო დანიშნულების საპონსაც.

სისუფთავის გარდა, შუა საუკუნეების მუსლიმები საკუთარ გარეგნობაზეც ზრუნავდნენ. ამაში მათ დახმარებას ექიმები უწევდნენ იმ წიგნებით, რომლებიც სილამაზის შენარჩუნებას ეძღვნებოდა. ერთ-ერთი ასეთი ექიმი გახლდათ ალ-ზაჰრავი, ცნობილი დასტაქარი და მკურნალი სამხრეთ ესპანეთის ქალაქ კორდოვიდან. შთაგონების წყაროს მისთვის ის ადგილები წარმოადგენდნენ ხადისებიდან - შუამავლის გამონათქვამებიდან, რომლებიც სისუფთავეს, ტანსაცმელს, თმის და ტანის მოვლას ეხებოდა. ასე რომ ალ-ტასრიფის სახელწოდებით ცნობილი მისი წიგნის მეცხრამეტე ტომში არის თავი, რომელიც მთლიანად კოსმეტიკას ეძღვნება. რამდენიმე ასეული წლის მანძილზე ისლამურ სამყაროში შექმნილი პირველი ორიგინალური ნაშრომი გახლდა კოსმეტოლოგიაში. უნდა აღინიშნოს, რომ ალ-ზაჰრავი კოსმეტიკას მედიცინის განხ-

რად თვლიდა და მას სილამაზის მედიცინას უწოდებდა.

ის აღნერდა თმების, კანის, კბილების და სხეულის სხვა ნაწილების მოვლისა და გალამაზების წესებს და ყველაფერ ამას ისლამურ ტრადიციას უკავშირდა. იმხანად კბილების მოვლა ჩვეულებრივ პრაქტიკას წარმოადგენდა, კბილის საწმენდად გასქელებულ მცენარეულ გუმფისს იყენებდნენ. თავის ნაშრომში აღ-ზაპრავი აღნერდა ცხვირის საპურებს, ხელის საცხებს და მკითხველს ტანსაცმლის შენახვას გუნდრუებით გაუღენთილ კუნჭულებში ურჩევდა, იმისთვის, რომ მას სასიამოვნო სურნელი ჰქონოდა.

ის სუნა-მოების შექმნა-ზეც მუშაობდა და დახვეულ და განსაკუთრებულ ყალიბებში დაპრესილ არომატულ ჩხირებსაც ამზადებდა, თანამედროვე ბურთულიან დეზოდორანტებს რომ მოგვაგონებენ. ის სამედიცინო დანიშნულების კოსმეტიკასაც მოიხსენიებს, მაგალითად თმის ამოსალებ ჩხირებს, ისევე როგორც თმის საღებავებს, რომელთაც ქერა თმა მუქი შეფერილობის თმაში გადაჰყავდათ, ისევე როგორც თხევად საცხებს ხვეული თმის გასასწორებლად. საუბარი იყო აგრეთვე მზის დამწვრობის საწინააღმდეგო საცხებზე და დაწვრილებით იყო აღნერილი მათი შემადგენლობა. მართლაც გასაოცარია, თუ გავითვალისწინებთ, რომ ეს ყველა-ფერი ასეულობით წლის წინ დაიწერა.

სუნამოს შესახებ წიგნი აღ-ქინდიმაც დაწერა. მას სახელად ერქვა „წიგნი სუნამოსა და მისი გამოხდის შესახებ“. თანამედროვე ერაყის ტერიატორიაზე მდებარე ქალაქ

ქუფაში დაბადებულ აღ-ქინდის უფრო როგორც ფილოსოფის იცნობდნენ, მაგრამ ის აგრეთვე ექიმი, ფარმაცევტი, ოფთალმოლოგი, ფიზიკოსი, მათემატიკოსი, გეოგრაფი, ასტრონომი და ქიმიკოსი გახლდათ და ისევე როგორც ბევრი მამაკაცი ჩვენს დროში, მუსიკით, ხმლების დამზადებით და კულინარიითაც გატაცებული იყო.

მის წიგნში სურნელოვანი ზეთების, დამამშვიდებლების, არომატული ნყლების და ძვირადლირებული წამლების შემცვლელებისა და იმიტატორების რეცეპტებიც იყო აღნერილი. დასაწყისში მათ შეძლებული ფენების წარმომადგენლებიიყენებდნენ, საბოლოოდ კი ყველასთვის გახდა მისაწვდომი. მე-9 საუკუნეში შექმნილ ამ წიგნში ნელსაცხებლების დამზადების 107 ხერხი, რეცეპტი და აუცილებელი აღჭურვილობაც იყო აღნერილი, ისეთი

მაგალითად როგორიც ალემბიც-ია (გამოსახდელი ქვაბი), რომელმაც თავისი არაბული სახელი დღემდე შეინარჩუნა.

დღეს, სუნამოს დამზადების საუკუნოვანი ტრადიცია ბევრ ცნობილ სახელს უკავშირდება, ყველაფერი ეს კი შესაძლებელი გახდა მუსლიმი ქიმიკოსებისა და მათ მიერ შემუშავებული დისტილაციის მეთოდების წყალობით, რადგან ისინი მცენარეებსა და ყვავილებს სუნამოებისა და სამედიცინო ნაყენების დასამზადებლად ხარშავდნენ.

მუსლიმთა იდეები და წარმოდგენები მათ საქმიანიბაზე ევროპაში სხვადასხვა გზებით აღწევდა, ვაჭრების და მოგზაურების მიერ, საჩუქრების სახით, ან ჯვაროსნებთან ერთად. დოკუმენტურ ფილმში: „წარ-

სულის მემკვიდრეობა: ისლამური სამყარო” აღნიშნულია, რომ მუსლიმთა იდეებმა, დროთა განმავლობაში, სამხრეთ საფრანგეთამდე, პროვანსამდე მიაღწიეს, სადაც მშვენიერი კლიმატი და შესაბამისი ხარისხის ქვიშაა. სუნამოს წარმოება აქ დღესაც, შვიდასი წლის შემდეგაც ყვავის.

ისლამური სამყაროდან შემოსული კიდევ ერთი კოსმეტიკური საშუალება არის ინა, ცნობილი ლამაზი და ნატიფი მხატვრობის წყალობით მოხდენილ ხელებზე. ისლამის გავრცელებასთან ერთად, მან მუსლიმური სამყაროს სხვადასხვა კუთხემდე მიაღწია და კოსმეტიკური საშუალებების ძირითადი შემადგენელი გახდა. შუამაგალი მუჰამედი და მისი თანამოაზრენი წვერს ინით იღებავდნენ, ქალები კი ხელებსა და ფეხებს იმშვენებდნენ და თანამედროვე ქალბატონების მსგავსად, თმებს იღებავდნენ. ინის ხმარებასთან დაკავშირებულ ტრადიციებს სხვადასხვა ქვეყნებში დღესაც შეხვდებით: მაგალითად, ალჟირისა და მარკოს ბერბერულ ტომებში მიღებულია, რომ საპატარძლო სასიძოსთან შეხვედრამდე, შვიდი ლამის განმავლობაში იდებდეს ინას.

თანამედროვე მეცნიერებმა აღმოჩინეს მისი ანტი-ბაქტერიული, სოკოსა და სისხლდენის საწინააღმდეგო თვისებები. მას იყენებენ ათლეტების ფეხების მეურნალობისას, სოკოვანი ინფექციების და ლო-

კალური ანთებების დროს. მცენარის ფოთლები და თესლი სამედიცინო თვისებების მატარებელია და ორივე მოქმედებს, როგორც გამაგრილებელი საშუალება თავისა და სხეულისათვის. ინა თმის კვებისთვის სასიცოცხლო მნიშვნელობის ბუნებრივ ინგრედიენტებსაც შეიცავს.

მუსლიმებისთვის სისუფთავე და გარეგნობა ნებისმიერი დროისთვის მნიშვნელოვანია. ადამიანი, რომელიც დღეს ასეულობით წლის წინ ნაცად ამ პროდუქტს გამოიყენებს, 21-ე საუკუნის არცერთ დიდ მეგაპოლისში არ იგრძნობს თავს უხერხულად.

1770-80 წლებში ბრაიტონი ცნობილი საკურორტო ადგილი გახლდა ზღვის სანაპიროზე და იმ ხანად შეიხი დინ მუჰამედი სწორედ აქ დამკვიდრდა.

იგი ინდურ ქალაქ პატნაში მცხოვრები მუსლიმი ოჯახიდან იყო, და 1759 წელს, ბრაიტონის სანაპიროზე, იმ ადგილას, სადაც დღეს ქუინს ოტელია, მან მუჰამედის ორთქლის აბანო გახსნა. ის აზიურ აბანოს ჰგავდა იმ განსხვავებით, რომ ფლანელის ტენტის ქვეშ მოკალათებულ კლიენტებს შამპუნის აბაზანას და თერაპიულ მასაჟს უტარებდა მსახური, რომელისაც ხელები ჰქონდა გამოყოფილი ფლანელში გაჭრილ ხვრელებში. ორთქლისა და შამპუნის შესანიშნავი აბაზანების გამო დინ მუჰამედმა უდიდესი აღიარება მოიპოვა და გეორგ IV და უილიამ IV, ორივე იცნობდა მას, როგორც ”შამპუნით მკურნალს”.

„იდიგოსა და ქუნჯუთის ზეთი უკიდურესი ტემპერატურებისგან იცავს, გამოდგება მწერების მოსაგერიებლად, მისი ყვავილი არც შავი ფერისაა და არც ლურჯი, ის შავ ქლიავს მოგაგონებთ“ ფრეია სთარქი ნამზეურის წინააღმდეგ გამოყენებული სველსაფენის შესახებ წიგნში „არაბეთის სამხრეთი კარიბჭე“.

ინდური ინდიგო ქველ ეგვიპტესა და საბერძნეთში იყო ცნობილი. მუსლიმმა აგ-

რონომებმა პირველებმა შეძლეს მისი გადარგვა, აკლიმატიზაცია და გავრცელება მთელ თავიანთ მიწებზე, განსაკუთრებით აფრიკაში, სადაც ის ბამბასთან ერთად მოჰყავდათ. მე-13 საუკუნის ბოტანიკოსი იპნ ალ-ბაითარი მას ნილეჯს უწოდებდა.

ინდოეთში, ჩინეთში, მესოპოტამიასა და ძველ ეგვიპტეში ზეითუნის ზეთს არ იცნობდნენ, ასე რომ, ქუნჯუთის ზეთი მზის დამწვრობისგან თავის დასაცავ ერთადერთ საშუალებას წარმოადგენდა, მაშინ როცა იქმენის მცხოვრებლები კანის დასაცავად ინდიგოს ფხვნილს იყენებდნენ.

უსიამოვნო გემო და საჭმლის ნარჩენები კბილებში არა მარტო უხერხულობის შემქმნელი, არამედ არაპიგიერურიცაა, ასე რომ, მე-6 საუკუნეში, შუამავალი მუჰამმედი ყოველი ლოცვის წინ კბილებს არყის ხის ღეროთი იხეხდა.

შვეიცარიულმა ფარმაცევტულმა კომპანიამ Pharba Basle Ltd ექსპერიმენტული კვლევები ჩაატარა არყის ხეზე (შალვადორა პერსიცა) და დაადგინა, რომ იგი შეიცავს ანტიბაქტერიულ ნივთიერებებს, რომლებიც ანადგურებენ პირის ღრუს მავნე მიკრობებს, რომლებიც იწვევენ ღრძილების ინფექციას და კბილების დაზიანებას. სამხრეთ არაბეთის რიადის უნივერსიტეტსა და

ა.შ.შ.-ს ინდიანას უნივერსიტეტში არყის ხის ნაყენზე ერთმანეთის დამოუკიდებლად ჩატარებულმა კვლევებმა დაადასტურა მისი ანტიანთებითი და ანტიბაქტერიული მოქმედება.

თუკი ხელთ კბილის ჯაგრისი არ ექნებოდათ, მუსლიმები დარიჩინს, ხეხოს, კარდამონს მიირთმევდნენ, მიხავის ფურცლებს ღეჭდნენ, რათა ხახვისა და ნივრის გემოსგან გაეწმინდათ პირი. კიდევ ერთ საშუალებას წარმოადგენდა დაფევილი მიხავით შეზავებული ზეითუნის ზეთში შემწვარი ყველი.

როდესაც სალოცავად დგები, პირი დაიბანე და ხელები იდაყვებამდე, და მსუბუქად გადაისვი თავზე ხელი და (დაიბანე) ფეხი კოჭებამდე” ყურანი (74:1-4)

”ალლაჰი მშვენიერია და უყვარს სილამაზე”

შუამავალი მუჰამმედის მიმართვა მუსლიმანებისადმი.

პირველი სიმღიდო

გურიაშვილი

სულიერი სიმღიდო

და

არსებული პრაყოფლება

„მოკრძალებულობისა და გულუხვობის წყალობით მე ქვეყნად ყველაზე ბედნიერი ადამიანი ვარ. მე ვერ მიმონებს ამ ქვეყნიური ნეტარება“

სულიერი სიმღიდო — ეს ისეთი სულიერი მდგომარეობაა, როცა ადამიანი სულიერად მდიდარია, სხვაზე არ არის დამოკიდებული და კმაყოფილდება იმით, რაც გააჩნია. ის არავისგან არაფერს მოელის და თავის პრობლემებს არავის ახვევს. ასეთ ადამიანს სულიერად მდიდარი და კმაყოფილი ჰქვია. ეს თვისება დადგებითია მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუკი ადამიანი საზოგადოებაში იქცევა ასე, ხოლო ალლაპის წინაშე სუსტად და მასზე დამოკიდებულად გრძნობს თავს.

სულიერად მდიდარ ადამიანებს მთელი ამქვეყნიური ქონება რომ მისცე და უთხრა, იმქვეყანას ამის შესახებ არავითარი პასუხი არ მოგეკითხებათ, ისინი ცხოვრებას მაინც განდევნილი ცხოვრების წესით გააგრძელებენ, რადგან ალლაპისგან მათთვის

ბოძებული ყველა სიკეთითა და სარჩოთი, მცირედითა თუ სიუხვით ისინი კმაყოფილნი არიან და ჯერდებიან იმით რაც ალლაპიმა უწყალობა.

აქედან გამომდინარე, ადამიანის სულიერი სიმღიდო და არსებულით კმაყოფილება დამოკიდებულია სულიერ აღზრდასა და რწმენით ცხოვრებაზე. სულიერი ფასეულობების შეძენითა და რწმენით ცხოვრებით ადამიანს ექნება სულიერი სიმღიდო ისა და ხელთარსებულის მიმართ კმაყოფილების გამოხატულების საშუალება.

ალლაპის სახელებს შორის ერთი უძვირფასესი სახელი „ელ-დანია“. ის ალლაპის უთვალავ სიმღიდოებს, მთელი ქონების პირად მფლობელობას და უზომო კმაყოფილებას ნიშნავს. ალლაპი აგრეთვე „ეს-სამედია“. „სამედი“ არაფრის გასაჭირის არმქონეს და არავისზე დამოუკიდებელს ნიშნავს. ამ განსაკუთრებულობას უზენაესი ალლაპი ასე ხსნის:

„ო, ადამიანებო! თქვენ ალლაპის წინა-
შე დატაკნი ხართ, ხოლო ალლაპი ყოვლად-
მდიდარია, ყოვლადქებულია“ (სურა ფატი-
რი, აიათი 15).

ამ აიათში ალლაპი ადამიანებს ახსენებს
იმას, რომ ისინი მასზე არიან დამოკიდებუ-
ლი, თვითონ კი — არავისზეა დამოკიდებუ-
ლი, ყოველი ჩვენგანის
მიერ მის მიმართ
მორჩილების
გამოხატვა
უპირველესი
მოვალეო-
ბაა.

ყოველი
ადამიანი
სათხოვარს
მხოლოდ
უზენაეს ალ-
ლაპის უნდა
სთხოვდეს და
არა უბრალო
მომაკვდავთ, ვი-
ნაიდან მას უყვარს,
როცა მსახურები და-
სახმარებლად მხოლოდ
მას მიმართავენ. მუსლიმი
მლოცველი ყოველდღიური
ლოცვის აღვლენისას სურა ფა-
თიპას შემდეგ აიათს კითხულობს
„მხოლოდ შენგან გითხოვთ შენევ-
ნას“. აქედან გამომდინარე მხოლოდ
სამყაროს გამჩენს უნდა შევთხოვთ
რადგან მომცემიც და ამრთმევიც მხოლოდ
ის არის.

ალლაპზე თხოვნის გარკვეული საზღ-
ვარი არ არსებობს. მას შეგიძლია სთხოვო
რამდენიც გინდა. მას უთვალავი რაოდენო-
ბის სიმდიდრე გააჩნია და რამდენს მისცემს
ის თავის გაჩენილ მსახურ ადამიანს, ეს
თვით ალლაპის ნებაა. ალლაპისგან ყველა
იმდენს დებულობს, რამდენსაც ალლაპი
უნყალობებს.

შუამავალ მუსას ვედრება, რომელიც
მან სისუსტის წუთებში წარმოთქვა, როცა
მას არავითარი იმედი, გარდა გამჩენის წყ-
ალობისა, აღარ დარჩა, გვიჩვენებს ისეთ
სულიერ მდგომარეობას, სადაც ადამიანი
მხოლოდ ღვთაებრივი წყალობის მორჩილი

უნდა იყოს.

„ო, ღმერთო! მე, ჭეშმარიტად მესაჭი-
როება წყალობა, რომელსაც შენ ზეგარდ-
მომივლებ.“ (სურა ყასასი, აიათი 24).

წმინდა მუსას, ამ ვედრების საშუალე-
ბით, ალლაპის დახმარება მოევლინა.

სწავლული ჰასან
ბასრი ალლაპის ამგ-
ვარი თხოვნით
მიმართავდა:

„ო, დი-
ადო ალლა-
პო! შენ გა-
მამდიდრე
ისე, რომ მე
ყოველთ-
ვის მესაჭი-
როებოდეს
შენი წყალო-
ბა! თუკი შენ-
გან უკუმაგდებ,
სილარიბეში არ
დამტოვო!“

სურა ალაყის 6-8-ე
აიათებში ალლაპი ბრძა-
ნებს:

„არა! უეჭველად ადამიანი
გაამაყდება (ყველა ზღვარს გა-
დადის), რამეთუ ხედავს გამდიდრ-
და, უეჭველად, შენი ღმერთისკენ
უნდა მიიცევს ყველაფერი.“ (სურა ალაყი,
აიათები 6-8).

სულიერი სიმდიდრის ყველაზე ლამაზი
მაგალითები წმინდა შუამავლის ცხოვრება-
შია. ერთხელ წმინდა შუამავალთან ერთი
კაცი მივიდა და ჰკითხა:

— ალლაპის შუამავალო, ისეთი საქმე
მასწავლებელი, რისი გაკეთების შემდეგაც ალ-
ლაპიც და ადამიანებიც შემიყვარებენ. წმინ-
და შუამავალმა უპასუხა:

„ამქვეყნიური სიმდიდრე არ შეიყვარო,
რომ ალლაპმაც შენ შეგიყვაროს! ადამიან-
ების ქონებას სიხარბით თვალი არ დაადგა,
რომ მათ შენ შეგიყვარონ!“ (იბნ მაჯე, ზუჰ-
დი, 1).

ალლაპი ბრძანებს:

„და როცა დასრულდება ლოცვა, მომოიფანტეთ დედამიწაზე და ეძიეთ აღლაპის წყალობას და მრავალჯერ ახსენეთ აღლაპი, ეგების გადარჩეთ!“ (სურა ჯუმა, აიათი 10).

წმინდა შუამავალი კი ბრძანებს: „ადამიანთაგან არავის უჭამია არაფერი უკეთესი, ვიდრე საკუთარი ოფლით გამომუშავებული.

წმინდა შუამავალი ერთ-ერთ ჰადისში ასევე ბრძანებს:

„საკუთარი პატიოსნებისა და ლირსებისათვის უკეთესია ბანარი ავილოთ, მთებში წავიდეთ და შეშა შევაგროვოთ. შემდეგ ის გავყიდოთ. ამრიგად, აღლაპი თქვენს ლირსებას დაიცავს და მათხოვრობას აგაცილებს.“ (ბუპარი, ზექათი, 50). აქედან გამომდინარე, მუპამმედ შუამავალი (სალლალლაპაჲუ ალეიიში ვესელემ) თავის თანამიმდევრებს ასწავლიდა, რომ ნებისმიერ სიტუაციაში მათხოვრობა არ შეიძლება. არაფერია ქვეყანაზე იმაზე დამამდაბლებელი, ვიდრე კარდაკარ სიარული და მათხოვრობის ხარჯზე ცხოვრება. თითოეულ ადამიანს შეუძლია რაღაცის კეთება და პირადი ლირსების დაცვა ასეთი ადამიანები თვით აღლაპასაც უყვარს. ერთ-ერთ ჰადისში ნათქვამია:

„აღლაპს უყვარს ისეთი მორწმუნე ადამიანები, ვინც მათხოვრობას და არაპატიოსან გამომუშავებას ერიდება.“ (იბნ მაჯე, ზუპდი, 5).

აპმედ იბნ ჰანბელს, რომელიც განდეგილი ცხოვრებით იყო ცნობილი, ჰკითხეს:

„სიმდიდრე უფრო კარგია თუ სიღარიბე?“

მისი პასუხი ასეთი იყო:

— ბაზრის მუდმივი მუშტარი იყავი! ივაჭრე და ადამიანებისგან დამოუკიდებელი იყავი! მე არ ვიცი იმაზე დიდი კეთილშობილება, ვიდრე ხალხისგან დამოუკიდებლობა.“

წმინდა შუამავალი თავის თანამიმდევრებს ადამიანებზე ყოველმხრივ დახმარებისკენ მოუწოდებს. მეორე მხრივ კი, ყველას სხვაზე თხოვნისაგან თავის შეკავებას არიგებს. ჰიჯრის გაკეთების შემდეგ, ანსარებმა ყველაფერი მუპაჲირებს ძმურად გაუყვეს და ამით ყველას ხელგაშლილობის შესანიშნავი მაგალითი აჩვენეს. მუპაჲირებმა კი მათი გაკეთებული სიკეთის მიმართ უდიდესი კმაყოფილება გამოხატეს. პირველადი მოთხოვნილების აუცილებელი რამეები ანსარებიდან სესხად აიღეს და როდესაც მათი მდგომარეობა საკმაოდ გამოსწორდა, ვალი უკან დაუბრუნეს. (ბუპარი,

ჰიბენ, 35. მუსლიმი, ჯიჰადი, 70).

როდესაც ანსარები და მუჰაკირები წმინდა შუამავალმა ძმებად გამოაცხადა, მაშინ სად იბნ რაბი და აბდურრაჰმან იბნ ავფიც ძმებად გამოაცხადა. სად იბნ რაბი თავის ახლადშეძენილ ძმას უთხრა, რომ მას ბევრი ქონება ჰქონდა და სურდა მისთვის შუაზე გაეყო. აბდურრაჰმანმა, რომელიც ვაჭრობის სფეროში დიდი გამოცდილებისა და ამ საქმის კარგი მცოდნე იყო, თავის ძმას უთხრა: „დამერთმა შენი ქონება შენ მშვიდობაში მოგახმაროს, ჩემთვის საკმარისი იქნება, ბაზრის გზა მიმასწავლო, დანარჩენს თვითონ მივხედავ!“ (ბუჰარი, ბუიუ, 1). ამგვარად, მან ვაჭრობა დაიწყო და თანამიმდევართა შორის ერთ-ერთ ყველაზე მდიდარ ადამიანად იქცა.

ავფ იბნ მალიქის მიერ გადმოცემული შემდეგი ჰადისი საკმაოდ დასაფიქრებელია:

„ჩვენ, დაახლოებით შვიდი-რვა კაცი, წმინდა შუამავლთან ერთად ვისხედით. წმინდა შუამავალმა გვკითხა:

„ალლაჰის შუამავლის წინაშე თქვენი სიტყვა არ უნდა დადოთ? ჩვენ მხოლოდ ახალად გვქონდა მასზე სიტყვა მიცემული და ამიტომ ვუთხარით:

— წმინდა შუამავლო, ჩვენ ხომ შენ სიტყვა მოგეცით?! წმინდა შუამავალმა კიდევ ერთხელ გაიმეორა:

— ალლაჰის შუამავალს სიტყვა არ უნდა მისცეთ?

ჩვენ კიდევ გავუმეორეთ:

— წმინდა შუამავალო, ჩვენ ხომ შენ სიტყვა მოგეცით?! მანაც იგივე გაიმეორა:

— ალლაჰის შუამავალს სიტყვა არ უნდა მისცეთ?

ჩვენ ვუთხარით:

— ჩვენ შენ ადრე სიტყვა მოგეცით, ახლა რის შესახებ უნდა მოგცეთ კიდევ სიტყვა?

— ალლაჰშე მსახურების, მასზე არასდროს რაიმეს გატოლების, ხუთი დროის ნამაზის ლოცვის, მისდამი პატივისცემის გამოჩენისა და არავისზე არაფრის მოთხოვნისთვის, სიტყვა უნდა დადოთ! შემიძლია

დავიფიცო, რომ ჩვენ შორის იყვნენ ისეთი ადამიანები, ვისაც ცხენზე ჯდომის დროს ხელიდან მათრახი რომ დავარდნოდათ, იმის მინოდებასაც არავის თხოვდნენ.“ (მუსლიმი, ზექათი, 108).

„არასდროს მექნება იმის სურვილი, რომ ვინმეს წინაშე ვალში ვიყო. ამას მირჩევნია ღრუბელივით ვიმოძრაო, ცასა და დედამიწაზე ადგილი არსად დავიჭირო.“

ეს ბქვეყანა ასეთი ძვირფასი მაგალითებით სავსეა. თითოეულმა მათგანმა თავისი მნიშვნელოვანი კვალი დატოვა. იმიტომ, რომ წმინდა შუამავალმა მაგალითი უჩვენა ყველას, თუ ალლაჰს როგორ და რა უნდა ვთხოვოთ ან როგორი კმაყოფილებით უნდა იცხოვონ ადამიანმა. წმინდა ალის გადმოცემის მიხედვით, ერთი მონა მასთან მივიდა და უთხრა: „ვალის გადასახდელად ძალა არ მყოფნის, გთხოვ დამეხმარო!“ ალიმ უპასუხა:

— წმინდა შუამავლის მიერ ჩემზე ნასწავლები ვედრება გინდა შენც გასწავლო? ვიდრე ამის კითხვას გააგრძელებ, უდიდესი მთისოდენა ვალიც რომ გქონდეს, ალლაჰი მის გადახდაში დაგეხმარება. უთხრა და წმინდა შუამავლის ნასწავლები ვედრება ნაუკითხა:

„ო, ალლაჰ! მე ჰალალი ლუკმა-პური მომეცი და ჰარამებისგან დამიცავი! შენს გარდა, სხვაზე დამოკიდებულს ნუ გამხდი!“ (თირმიზი, დევეთი, 110).

ამ ვედრებაში ვალის გადახდის სურვილსა და მონდომებასთან ერთად, ალლაჰის დახმარებაც არის გამოხატული. ადამიანი ვალდებულია, ვაჭრობის ან ვალის გადახდის დროს ყოველთვის ჰალალის საძიებლად მუშაობდეს. ჰარამს უნდა მოერიდოს და ალლაჰის დახმარება ითხოვოს. ისლამის სიწმინდის დაცვისთვის მუსლიმი ადამიანი ვალდებულია ალლაჰის გარდა სხვისგან არაფერი ითხოვოს. მას ამლები კი არა, მიმცემი ხელი უნდა ჰქონდეს.

აი ასე შეიძლება ადამიანი სულიერად მდიდარი და არსებულით კმაყოფილი იყოს.

ქაბას შესახებ ყურანის ისტორია

უშანებელი
უშანებელი

არაბეთის ნახევარკუნძულის უდაბნო... მთაგრეხილებით გარშემორტყმულ მინდორში, დედამიწაზე პირველი შენობა-ქაბა, ერთადერთი ღმერთის თაყვანისცე-მისათვის აღმართულიყო.

ქაბასაგან შორს იქმენის სახელმწიფოს მეფისნაცვალი, სახელად ებრეჰე, თავისი სასახლის მდიდრულ, ფაფუკ ხალიჩებზე წამოწოლილი, მის წინ მდგომ, სასახლის ბრძენთა სიტყვებს უსმენდა. ისინი კი ქაა-ბას შესახებ ლაპარაკობდნენ... მათ ხელის უესტიკულაციით უბრძანა გაჩუმებული-ყვნენ და შეკითხვით მიმართა...

- მე არ გეკითხებით, ქაბა სად მდებარეობს. ეს რა თქმა უნდა ვიცი. მე თქვენთან ასეთი შეკითხვა მაქვა: რაშია იმის საიდუმლოება, რომ ქაბას არაბთა გულებში ასეთი ადგილი უკავია.

შეკითხვაზე ჩაფიქრებული სწავლულები დუმდნენ.

მათ შორის ერთი არქიტექტორი იყო, რომელმაც ასეთი პასუხი გასცა:

- მთელ სამყაროში ეს ყველაზე მარტივი არქიტექტურული ნაგებობაა. მის ამშენებელს, რომელმაც საკუთარ სამუშაოში რთულ ფორმებსა და მხატვრულ დახვეწილობაზე უარი თქვა, ამ შენობაში ადამიანის აზროვნების ყველაზე უმარტივესი გადაწყვეტილება დაისახა და უბრალო ქვებისგან აიგო.

ებრეჰე კვლავ ალაპარაკდა:

- თქვენ ვერ გაიგეთ, რის შესახებ გკი-თხეთ. მე გკითხეთ: არაბები ასეთ პატივს რატომ სცემენ ქაბას?

მასთან მისულები რატომ აკეთებენ ტა-

ვაფს - ე.ი. მას ირგვლივ რატომ უვლიან?

სწავლულები კვლავ ჩაფიქრდნენ. მაშინ მათგან უხუცესმა ნარმოსთქვა:

- ამბობენ, რომ როდესაც ადამიანი ქაა-ბას ახლოს ან მასში იმყოფება, ის უსაფრთხოებასა და სიმშვიდეს გრძნობს...

ადამიანები ქაბას ნახულობენ და ირგვლივ უვლიან, ამით ისინი ღვთისმსახურებას ასრულებენ. მათ სწამთ, რომ ქაბა

— ალლაჰის სახლია, რომ ის ალლაჰის წყალობისა და ლმობიერების სიმბოლოა.

ებრეჰე ფეხზე წამოხტა და მუქარით ნარმოსთქვა:

- მე ვუბრძანე, რომ იემენის ქალაქ სანაში სამლოცველო აეშენებინათ, მისი მშენებლობისთვის არაფერი დამიშურებია, მასზე მსოფლიოში ყველაზე საუკეთესო ქსოვილი გადავჭიმე, ყველაზე დახვეწილი ნაკეთობით გავალამაზე.

არაბებს ვუბრძანე, რომ თაყვანისცემისთვის ამ სამლოცველოში მოვიდნენ. მაშინ, რატომ არავინ მოდის? პატივისცემას რატომ არავინ ავლენს?

საკმარისია. მე დამარცხება განვიცადე, რომ ვერ შევძელი არაბები ქაბასგან მომეცილებინა და საკუთარ ბრძანებით აგებულ სამლოცველოში შემეყვანა. ომის გარდა სხვა გამოსავალს ვერ ვხედავ. დარჩა მხოლოდ ერთი გამოსავალი – დანგრევა. დაანგრიეთ ქაბა!

ებრეჰემ უდიდესი არმია შეაგროვა, რომელშიც კოლოსალური ძალის მქონე საბრძოლო სპილოები იყვნენ. სპეციალურად განვრთნილი სპილოები თავიანთ გზაზე ყველაფერს თელავდნენ. ებრეჰე ამ ცხოვე-

ლებით ისევე სარგებლობდა, როგორც თანამედროვე არმიაში ტანკებს იყენებუნ.

როდესაც არმია შეიკრიბა და მომზადდა, ებრეჲემ ის იემენიდან მეასაკენ დაძრა. არაბებმა გაიგეს, რომ ებრეჲეს არმია ქალაქ მექაზე ქაბას დასანგრევად, სალაშქროდ მიდიოდა. იმ დროისათვის არაბები კერპთაყვანისმცემლები იყვნენ, მაგრამ ერდადერთი ღმერთის შესახებ იცოდნენ და ქაბას პატივს სცემდნენ. ისინი, ცდომილებაში ჩავარდნილები თავიანთი კერპების შუამდგომლობით ალლაპს მიმართავდნენ, რადგანაც ვარაუდობდნენ, რომ ასეთი გზით მათი ვედრება ღმერთამდე უფრო სწრაფად მიაღწევდა. ისინი ქაბაში თავიანთ, 360 კერპს ინახავდნენ. არაბებმა ქაბას დაცვის გადაწყვეტილება მიიღეს.

მექამდე მიმავალ გზაზე, ვინც კი წინ აღუდგებოდა, ებრეჲეს არმია ყველას ანადგურებდა. ძალისადარიცხობრიობის მიხედვით ის ყველა დანარჩენ არმიებს ბევრად აღემატებოდა. გარდა ამისა, იმის გამო, რომ არაბეთში სპილოები ებრეჲეს გარდა, სხვას არავის ჰყავდა, ეს ცხოველები ბრძოლაში საოცრებებს ახდენდნენ.

როდესაც ებრეჲე მექების მისადგომებს მიუახლოვდა, უდიდესი არმიის დაუმარცხებლობის შესახებ გავარდნილ ხმას თავისი საქმე უკვე გაკეთებული ჰქონდა: ქალაქს შიში დაუფლებოდა. არაბთა განადგურებული ტომები მოახლოებულმა ხიფათის გრძნობამ დარაზმა. ტომთა უხუცესები სათათბიროდ შეიკრიბნენ. მათ თქვეს, რომ ებრეჲეს არმიას უეჭველი, სამხედრო ძალის უპირატესობა გააჩნია. მასზე დაპირისპირების შესაძლებლობა არ არის, მიღებული იქნა მექადან წასვლის გადაწყვეტილება.

ებრეჲემ მექაში შიკრიკი გააგზავნა და წერილი გაატანა, რომელშიც ასეთი სიტყვები იყო დაწერილი:

„ მე, მეფისნაცვალი ებრეჲე, იემენიდან მოვედი, არა იმისათვის, რომ თქვენ გეომოთ, არამედ იმისთვის, რომ ქაბა დავანგრიო. თუ წინააღმდეგობას არ გამინევთ, სისხლისლვრა არ იქნება”.

შიკრიკმა მექასკენ მიმავალ გზაზე ებრეჲეს ბანაკის მიმართულებით მომავალი ადამიანი დაინახა. ეს ადამიანი ქალაქ მექას მმართველი, აბდულ მუტალიბი იყო.

ებრეჲეს ხალხმა მექას მიმდებარე ტერიტორიაზე აბდულ — მუტალიბის მიერ საბალახოდ გარეკილი ორასი აქლემი დაიჭირა. ის ებრეჲესთან ამ საქმის გასარკვევად მიღილდა.

შიკრიკმა მას წერილი გადასცა. აბდულ — მუტალიბმა წერილი წაიკითხა და მშვიდად უთხრა:

— ვიყიცავ ალლაპს, ჩვენ მასთან ბრძოლა არ გვსურს. გარდა ამისა, ჩვენ ამისთვის ძალა არ გვყოფის. მაგრამ ეს ხომ ალლაპის სახლია. ეს სახლი შუამავალმა იბრაჲიმმა ააშენა. თუ ალლაპის ნება იქნება, ის ქაბას დაიცავს.

აბდულ — მუტალიბი შიკრიკთან ერთად ებრეჲეს ბანაკისკენ გაემართა.

აბდულ — მუტალიბი ცნობილი იყო, როგორც პატიცემული, ბრძენი და განათლებული ადამიანი. ებრეჲემ დაინახა თუ არა ის, პატივისცემით მიესალმა და თავისთან ახლოს დასვა. შემდეგ ჰკითხა თუ რა მიზნით იყო მასთან მისული, რაზეც აბდულ-მუტალიბმა უპასუხა:

— მინდა რომ ჩემი ორასი აქლემი დამიბრუნო.

როდესაც ებრეჲემ პასუხი მოისმინა, მის სახეს ირონიული ღიმილი მოეფინა:

მე შენ ჭკვიან ადამიანად გიცნობდი. შეიძლება იმ დროს საკუთარ აქლემებზე იფიქრო და დაივინყო ქაბა, რომელიც შენთვის და შენი წინაპრებისთვის წმინდათა-წმინდა ადგილია!...

აბდულ-მუტალიბმა თქვა:

— დიახ. მე აქლემების პატრონი ვარ. უეჭველია, არის პატრონი, ვინც ქაბას დაიცავს.

განრისხებულმა აბრაჲამ შესძახა:

— მას ჩემგან ვერავინ დაიცავს!

აბდულ-მუტალიბმა უპასუხა:

— დაინახავ.

ებრეჲემ გატაცებული აქლემები პატრონს დაუბრუნა. მექაში დაბრუნებულმა აბდულ-მუტალიბმა უურეიშებს, უბრძანა, რომ მექა დაეტოვებინათ.

მექა თანდათანობით დაცარიელდა. არაბებმა ქაბას კარები, ჯაჭვებით გადახლართეს, რათა მტერს შიგნით ვერ შეეღწია, თვითონ კი მთებში წავიდნენ. ისინი ერთად ლოცულობდნენ და ალლაპს ევედრებოდ-

ნენ, რომ მას ქააბა დანგრევისგან დაეცვა.

საყვირმა იერიშის დაწყების ნიშანი მისცა და შეტევის ბრძანება გაცემული იქნა.

მაგრამ არმია ერთ ადგილზე გამეშებულიყო სპილოები ადგილიდან არ იძეროდნენ. მეხრები სპილოებს უყვიროდნენ და მთელი ძალით ურტყამდნენ, მაგრამ ისინი უფრო მეტად ჯიუტობდნენ და ადგილიდან არ იძეროდნენ.

ებრეჲმ იკითხა:

—არმია მოძრაობას რატომ არ იწყებს?

უპასუხეს:

—სპილოებს წასვლა არ სურთ.

—აიძულეთ! ებრეჲმ თვალები სწრაფად გადაატრიალა და მრისხანებისაგან განითლებულმა დაიღრიალა.

მაგრამ ვერც მეხრების გამეტებულმა ცემამ და ვერც ყვირილმა ცხოველების იძულების წესით ადგილიდან დაძვრა ვერ შეძლო. ისინი, თითქოს მინაში ჩამარხულები, უძრავად იდგნენ.

სპილოებს უზენაესი ალლაპის მიერ გამოგზავნილი ანგელოზების ჯარი აკავებდა.

მაგრამ ისინი, რომლებიც ქააბას დასანგრევად მოვიდნენ ეს არ შეეძლოთ სცოდნოდათ.

უცებ ყველაფერი ერთბაშად მიჩუმდა. ავის მომასწავებელი სიჩუმე ჩამოვარდა და უცნაური ხმაური თანდათანობით მატულობდა. მზის სხივები გაჰქირდა და ცა შავმა ღრუბლებმა სწრაფად დაფარა.

მაგრამ ამ ღრუბლებს წვიმა არ მოჰქონდა. ეს ებრეჲმ არმიის თავზე მოძრავი შავი ჩიტების „ებაბილის“ უთვალავი გუნდი იყო. თითოეულ მათგანს ნისკარტით ქვა მოჰქონდა.

და, აი ეს ქვები ებრეჲმ მებრძოლებსა და სპილოებს თავზე სეტყვასავით დაატყდა. ქვები ჰაერს სტვენით აპობდა, თითქოსდა მიწაზე დაუშვებლად სწრაფად მოფრინავდა და ფეთქდებოდა. ხოლო მათ, რომლებსაც ეს ქვები ეცემოდა, პირდაპირ შუაზე აპობდა. ადამიანები და ცხოველები ძირს ცოცხალ-მკვდარი ეცემოდნენ.

ასეთმა საშინელებამ ჯარისკაცებს შორის პანიკა წარმოშვა. ებრეჲმ არმია სხ-

ვადასხვა მხარეს გარბოდა და სიკვდილის მომტან ქვებ „ებაბილისაგან“ თავდაცვას ცდილობდა.

ჭეშმარიტად, ქააბას პატრონმა უზენაესმა ალლაპმა მისი სახლის გასანადგურებლად მოსული, ებრეჲმ უდიდესი არმია აურდაურია და მოკლე ხანში გაანადგურა. დაუმარცხებელი და მძლავრი არმია ციდან უეცარი იერიშის შემდეგ, ეხლა გონება-დაკარგულ ბრძოს წარმოადგენდა.

ეს კარგად განვრთნილი ჯარი მზად იყო ფრონტიდან, ზურგიდან, მარჯვნიდან და მარცხნიდან ნებისმიერი თავდასხმა მოეგერიებინა, მაგრამ იგი ზემოდან თავდასხმას არანაირად ელოდებოდა. „ებაბილის“ ჩიტების თავდასხმა ებრეჲმ არმიისთვის საბედისწერო აღმოჩნდა, მებრძოლების საბრძოლო სული გატყდა, ცოცხალ ძალასა და იარაღზე მძიმე დარტყმა იქნა მიყენებული.

უდიდესი არმია, მზის კაშკაშა სხივების ზემოქმედების შედეგად, ყინულის მთის მსგავსად დნებოდა. ეს მისი დასასრული იყო...

ებრეჲმ და მისი არმია განადგურებული იქნა. თვით ებრეჲმ საკუთარი ჟინით წამოწყებულ ომიდან გაიქცა.

ამ ამბავთან დაკავშირებით უზენაესი ალლაპი ასე ამბობს:

„განა არ დაინახე როგორ მოექცა უფალი შენი სპილოს პატრონებს? განა არ ჰქმნა მათი განზრახვა ამაოდ? და მიუსია მათზე ჩიტების ურდოები, რომელთაც დაუშინეს გამომწვარი თიხის ქვები და დაამსგავსა (ჰქმნა) ისინი (ბოგანოსგან- ყანის ჭიისგან) შექმული ყანის დაფლეთილ ფოთოლს!“ (სურა ფილი)

ეს იმიტომაც მოხდა, რომ ალლაპის ბრძანებით აგებული ქააბა „წყალობის სავანედ იყო წოდებული. როგორც ალლაპის მსახურების ადგილი იგი სიწმინდით იყო შემკობილი. ამიტომაც ის ალლაპის დაცვის ქვეშ იმყოფებოდა. ქააბას საწინააღმდეგოდ ჩადენილი ბოროტი ზრახვების გამო ებრეჲმ დასაჯა — ასეთი, მსგავსი მცდელობისგან გაფრთხილებაა...

მიმდინარეობის სახავევო გვარი

კავკავით აუკინებელი მუშაობებისა და „ჩარტერ“ ღია მიმდინარეობა

38- კანგური

40- დპოვეთ 7 განსხვავება

40 - საბაზშცო ფესტივალი

40-ე გვერდზე განთავსებული ტესტების პასუხები:

1. დ
2. ბ
3. ა
4. ა
5. გ
6. გ

კენგურუ

როგორც ვიცით კენგურუ ჩანთოსანი ცხოველების კლასს განეკუთვნება. ისინი ერთმანეთისგან განსახვავბულ ბუნებაში ბინადრობენ. ისინი გვხვდებიან, როგორც მთიან რეგიონებში ასევე ბარშიც. არსებობენ კენგურუები, რომლებიც ძირითადად ხეებზე ბინადრობენ და ისინი მოხლოდ საღამოობით საკვებისა და წყლის მოსაძიებლად ჩამოდიან ძირს.

ჩანთოსნები გავრცელებულნია არიან ავსტრალიაში, ახალ გვინეა-სა და ახლომდებარე კუნძულებზე.

ასევე აღსანიშნავია, რომ ჩანთოსნებში სულ 9 გვარია გაერთიანებული და ათეულობით სახეობას ითვლის. მათ რიგებში გვხვდებიან მწერიჭამიები, მტაცებლები და ასევე ისეთები, რომლებიც მცენარეებით იკვებებიან.

კენგურუების ტანის სიგრძე კუდის ჩათვლით დაახლოებით 10 სმ-დან 3 მეტრის შუალედში მერყეობს.

კენგურუების სამი სახეობაა გავრცელებული

ცის კენგურუ ის ერთად ერთი სახეობაა, რომელის ზომა 60 სმ-ს აღწევს. ხეზე ბინადრობს და მოხლოდ საღამოს წყლისა და საკვების მისაღებად ჩამოდის ძირს. ხის კენგურუ იკვებება ფოთლებით და განსაკუთრებით მოსწონს ტყის სხვადასხვასახეობის ხელი.

საშუალო კენგურუ ძირითადად ზოოლოგიური პარკების მკვიდრია. ხოლო რაც შეეხება, გიგანტურ კენგურუს, რომელიც სამ მეტრამდე სიგრძის იზრდება და დაახლოებით 70-80 კგ-ს იწონის ის ავსტრალიაშია გავრცელებული.

ასევე გიგანტური კენგურუს რამდენიმე სახეობაა ცნობილი, მათ შორის კი დიდი წითური და ნაცრისფერი გამოირჩევა.

რაც შეეხება კენგურუს ხასიათს ის თითქმის არააგრესიული ცხოველია, მხოლოდ განსაკუთრებულ მომენტებში უკანა კიდურებს თავ დაცის იარაღად იყენებს.

ქვიშის ბუზები მისთვის საშიში მტერია, რომელებიც გამოდარების შემდეგ დიდი რაოდენობით ჩნდებიან. ისინი წყლის დასალევად მისულ კენგურუს თვალში უვარდებიან და მწარედ კბენენ, რაც ხშირ შემთხვევაში კენგურუს აბრმავებს.

კენგურუს
გამრავლება: მდედრ
კენგურუს კარგად განვი-
თარებული ოთხ ძუძუიანი
ჩანთა გააჩნიათ. ისინი ძირი-
თადად ერთ ნაშიერს შობს,
ძალიან იშვიათად ბა-
დებენ ტყუპებს.

✓ ნაშიერი თავისით ჩანთაში ნელა ნელა მოძრა-
ას იწყებს, ერთ ძუძუს ჩაეჭიდება და 2-3 თვის
განმავლობაში პირიდან არ მოიშორებს.

მათ
ფეხმძი-
მობის დრო 20

დღიდან 40 დღემდე
მერყეობს. ნაშიერები
განუვითარებელი იბა-
დებიან, მათი სიგრძე
1 სმ, ხოლო წონა 1
გრამს არ ალემა-
ტება.

დაახლოებით 6 თვის შემდეგ ჩანთიდან გარეთ გამოსვ-
ლას იწყებს, ხოლო 8 თვის როცა შეიქმნება უკვე იმდენად
დიდი ხდება, რომ ჩანთაში ვერ ჩაეტევა. ამის შემდეგ კი იგი
ძუძუს მოსანოვად ჩანთაში მხოლოდ თავს შეყოფს ხოლმე.
რადგან კენგურუ 1 წლის ასაკამდე მხოლოდ რძით იკვებე-

A

კენგურუებს საჭირო სისწრაფის მისაღწევად
ორი განსხვავებული თვისება გააჩნიათ. სისწრაფის
დროს ისინი უკანა ფეხებით ნახტომს აკეთებენ.

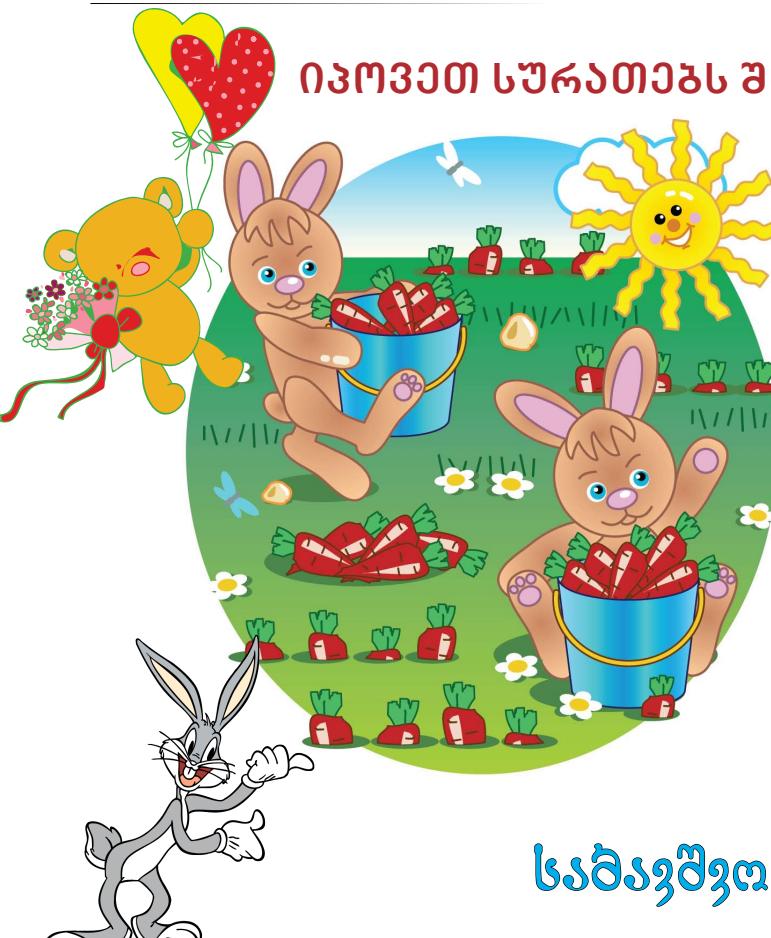

ამ დროს კუდი ჰაერშია და წონასწორობის დაცვისთვის იყენებენ. ისინი ასე

დაახლოებით საათში 50 კმ სიჩქარეს ავითარებენ. რაც შეეხება გიგანტურ კენ-
გურუს ისინი სირბილის დროს ერთი ნახტომის დროს 3 მეტრს ავითარებენ. ხოლო
როცა ნელი სვლით მოძრაობენ, მაში ოთხივე ფეხებს ერთდროულად იყენებს.

იპოვეთ სურათებს შორის 7 განსხვავება

კატაჯშვილ ცენტრი

1. რომელია ძუძუმწოვარი თევზი?

ა. კალმახი	ბ. ზვიგენი
გ. ორაგული	დ. ვეშაპი

ლი ალი?

ა. ერაყი-ქალაქი ნეკიფი
გ. ეგვიპტე-ქალაქი ალექსანდრა
ბ. საუდის არაბეთი -ქალაქი მედინა
დ. ირანი – ქალაქი ყუმი

2. ქვემოთ ჩამოთვლილ ფრინველთაგან, რომელი მიფრინავს ზამთრობით თბილ ქვეყნებში?

ა. ყვავი	ბ. წერო
გ. მტრედი	დ. ორბი

5. რომელ შუამავალმა ააგო გემი ღვთიური ბრძანებით?

ა. შუამავალმა მუსა (ა.ს)-მა
გ. შუამავალმა ნუჰ (ა.ს)-მა
ბ. შუამავალმა იუნუს (ა.ს)-მა
დ. შუამავალმა ადემ (ა.ს)-მა

3. ვინ განასახიერებს მევლუდის როლს ცნობილ ქართულ ფილმში „მევლუდი“?

ა. ზურაბ ცინცქილაძე
გ. გივი ბერიკაშვილი
ბ. კახი კავსაძე
დ. იპოლიტე ხვიჩია

6. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან, რომელი საქმიანობა არ გაუწევია შუამავლობის მისიის დაკისრებამდე წმინდა მუჰამმედს?

ა. ვაჭრობა	გ. სახელმწიფოს მართვა
ბ. მწყემსობა	დ. მართლათა გევრდით დგომა

4. სად არის დაკრძალული უკეთილშობილესი შუამავლის სიძე კეთილშობი-